

Banca Națională a Moldovei

Nr. 18-03309/547/1160

03.04.2023

Parlamentul Republicii Moldova

bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 105,
MD-2004, mun. Chișinău

Conform Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei, Banca Națională a Moldovei întocmește balanța de plăți, poziția investițională internațională și elaborează statistica datoriei externe a Republicii Moldova. În acest context, Vă informăm că cea mai recentă publicație „*Conturile internaționale ale Republicii Moldova în anul 2022 (date trimestriale provizorii)*” poate fi consultată în format electronic pe pagina web a BNM urmând referința: <https://www.bnm.md/ro/content/conturile-internationale-ale-republicii-moldova-anul-2022-date-trimestriale-provizorii>

Seriile de timp pot fi accesate în Baza de date interactivă: <http://bnm.md/bdi/>, compartimentul Statistica conturilor internaționale.

Următoarele ediții vor fi publicate pe pagina web a băncii conform calendarului de diseminare a datelor (<http://bnm.md/ro/content/calendar-evenimente-oficiale>) în compartimentul Statistici și Publicații > Conturile internaționale ale Republicii Moldova.

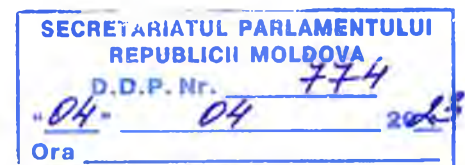
Cu respect,

Octavian ARMAȘU
Guvernator

Digitally signed by Armașu Octavian
Date: 2023.04.03 18:14:25 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

ex. A. Petică
tel. 022 82 22 55

Adresa: Bulevardul Grigore Vieru nr. 1, MD-2005, Chișinău, Republica Moldova
Tel: (+373) 22 822 606, Fax: (+373) 22 220 591, email: official@bnm.md, web: www.bnm.md

Conturile internaționale ale Republicii Moldova

balanța de plăți,
poziția investițională internațională și
datoria externă

anul 2022
(date trimestriale provizorii)

Cuprins

Contextul național și internațional.....	1
I. Balanța de plăți a Republicii Moldova în anul 2022 (date trimestriale provizorii).....	4
Balanța de plăți – prezentarea generală – date anuale.....	4
Balanța de plăți – date trimestriale.....	7
1. Contul curent	7
1.1. Comerțul exterior cu bunuri.....	9
a) Structura exportului de bunuri.....	9
b) Structura importului de bunuri.....	12
1.2. Balanța serviciilor	15
1.3. Balanța veniturilor primare.....	17
1.4. Balanța veniturilor secundare	18
<i>Remiteri personale (articol suplimentar la balanța de plăți).....</i>	<i>20</i>
2. Contul de capital	21
3. Contul financiar	22
II. Poziția investițională internațională la 31.12.2022 (date provizorii)	27
III. Datoria externă brută la 31.12.2022 (date provizorii).....	34
1. Datoria externă publică.....	37
2. Datoria externă privată	40
IV. Statistica operațiunilor bancare internaționale.....	42
Statistica operațiunilor bancare internaționale – prezentare anuală	42
Statistica operațiunilor bancare internaționale – prezentare trimestrială.....	43

Lista diagramelor:

Diagrama 1. PIB, indicii volumului fizic (% față de același trimestru al anului precedent).....	1
Diagrama 2. Indicatorii gradului de deschidere a economiei	3
Diagrama 3. Contul curent – componente principale	7
Diagrama 4. Balanța comerțului cu bunuri, pe zone geografice (FOB-CIF).....	9
Diagrama 5. Exportul de bunuri	10
Diagrama 6. Exportul de alcool etilic și băuturi alcoolice, pe zone geografice (mil. USD).....	12
Diagrama 7. Importul de bunuri	13
Diagrama 8. Import de produse energetice și electricitate (prețuri CIF).....	14
Diagrama 9. Balanța serviciilor (mil. USD)	15
Diagrama 10. Exportul de servicii pe principalele tipuri, 2022-IV.....	16
Diagrama 11. Importul de servicii pe principalele tipuri, 2022-IV	16
Diagrama 12. Evoluția veniturilor primare (mil. USD).....	18
Diagrama 13. Evoluția veniturilor secundare (mil. USD).....	19
Diagrama 14. Evoluția contului financiar, pe categorii funcționale, fluxuri nete.....	22
Diagrama 15. Contul financiar, active și pasive pe categorii funcționale în trimestrul IV 2022 (mil. USD).....	24
Diagrama 16. Principalii creditori ai administrației publice în trimestrul IV 2022	25
Diagrama 17. Poziția investițională internațională net, la sfârșitul perioadei, pe sectoare instituționale, % la PIB.....	29
Diagrama 18. Structura activelor financiare și pasivelor externe, pe categorii funcționale, la sfârșitul perioadei (%).....	30
Diagrama 19. Indicatorii suficienței activelor oficiale de rezervă (mil. USD)	31
Diagrama 20. Poziția investițiilor directe**, capital propriu, pe zone geografice, la sfârșitul perioadei (mil. USD).....	32
Diagrama 21. Investițiile directe, capital propriu acumulat la 31.12.2022, pe activități economice (conform CAEM-2).....	32
Diagrama 22. Structura activelor financiare și pasivelor externe, pe scadențe, la sfârșitul perioadei (%)	33
Diagrama 23. Datoria externă brută, la sfârșitul perioadei	35
Diagrama 24. Datoria externă brută, la sfârșitul perioadei (mil. USD)	35
Diagrama 25. Datoria externă publică, la sfârșitul perioadei (mil. USD).....	37
Diagrama 26. Structura pe creditori a datoriei externe publice, la sfârșitul perioadei	38
Diagrama 27. Datoria externă privată, la sfârșitul perioadei (mil. USD).....	40
Diagrama 28. Structura datoriei private, pe sectoare instituționale, la 31.12.2022.....	41
Diagrama 29. Structura pe zone geografice a transferurilor brute de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice în anul 2022 (%).....	42
Diagrama 30. Fluxurile financiare internaționale agregate înregistrate în sistemul bancar național (mil. USD).....	43
Diagrama 31. Structura valutară a fluxurilor financiare internaționale înregistrate în sistemul bancar național (mld. USD).....	44

Lista tabelelor:

Tabelul 1. Indicatorii macroeconomici principali ai Republicii Moldova.....	2
Tabelul 2. Balanța de plăți a Republicii Moldova (MBP6), agregate principale (mil. USD)	6
Tabelul 3. Componentele principale ale contului curent al balanței de plăți (MBP6), raportate la PIB, (%).....	8
Tabelul 4. Exportul produselor agroalimentare pe principalele categorii	11
Tabelul 5. Contribuția principalelor categorii de servicii la modificarea totală (puncte procentuale)	15
Tabelul 6. Balanța serviciilor de informatică, pe principalele tipuri (mil. USD)	17
Tabelul 7. Distribuția geografică a remiterilor personale (mil. USD)	20
Tabelul 8. Contul de capital - principalele componente (mil. USD)	21
Tabelul 9. Sursele de acoperire a necesarului net de finanțare, fluxuri financiare nete, % PIB.....	23
Tabelul 10. Împrumuturi externe (pasive), pe sectoare instituționale, valorificări și rambursări	25
Tabelul 11. Investiții directe, intrări și ieșiri de capital (mil. USD).....	26
Tabelul 12. Indicatorii principali aferenți poziției investiționale internaționale (MBP6)	27
Tabelul 13. Poziția investițională internațională (MBP6), la 31.12.2022 (mil. USD).....	28
Tabelul 14. Datoria externă brută (MBP6) pe sectoare instituționale și pe scadențe (originale) (mil. USD)	34
Tabelul 15. Indicatorii principali aferenți datoriei externe (MBP6).....	36
Tabelul 16. Serviciul datoriei externe publice	38
Tabelul 17. Datoria externă sub formă de împrumuturi, alocări de DST și titluri de angajamente, pe creditori (mil. USD).....	39
Tabelul 18. Structura geografică a transferurilor brute de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice (mil. USD).....	45

Conturile internaționale ale Republicii Moldova în anul 2022 (date trimestriale provizorii)

Счета внешнеэкономической деятельности Республики Молдова за 2022 год
(предварительные квартальные данные)

International accounts of the Republic of Moldova in 2022 (preliminary quarterly data)

Contextul național și internațional

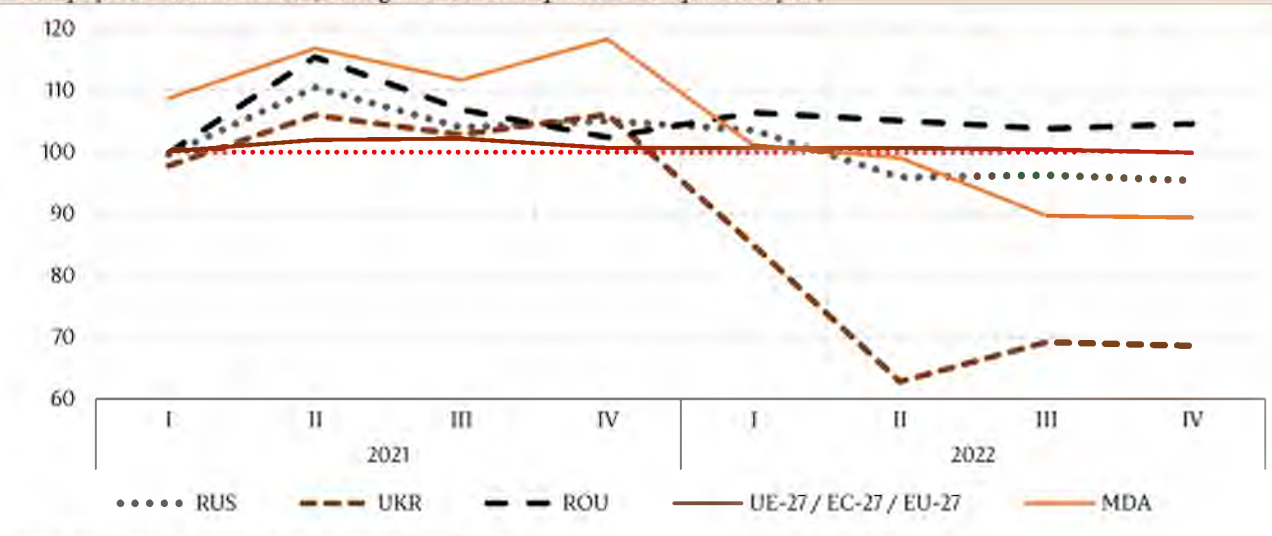
Национальный и международный контекст

The national and international context

În anul 2022, economia Republicii Moldova a intrat în recesiune, produsul intern brut (PIB) micșorându-se cu 5,9 la sută, față de creșterea de 13,9 la sută din anul 2021 (tabelul 1). În trimestrul IV 2022, a fost consemnată cea mai mare scădere economică, de 10,6 la sută, față de octombrie-decembrie 2021. În contextul situației geopolitice din regiune, economiile țărilor – principali parteneri comerciali ai Republicii Moldova au înregistrat traiectorii diferite (diagrama 1).

În trimestrul IV 2022, atât economia Republicii Moldova, cât și țărilor - principali parteneri comerciali, cu excepția României, au înregistrat recesiuni economice.

Diagrama 1. PIB, indicii volumului fizic (% față de același trimestru al anului precedent)
ВВП, индексы физического объема (% к соответствующему кварталу предыдущего года)
GDP, physical volume indices (% as against the same quarter of the previous year)

Surse: Autoritățile naționale de statistică, OECD.Stat

Источники: Национальные органы статистики, OECD.Stat

Sources: National statistical authorities, OECD.Stat

Pe partea resurselor, activitatea economică care a determinat scăderea PIB-ului pe parcursul anului 2022, în special în trimestrul IV 2022, a fost agricultura, silvicultura și pescuitul. Astfel, producția agricolă globală s-a diminuat cu 29,8 la sută față de creșterea cu 57,9 la sută din anul 2021 (în trimestrul IV 2022 – cu 44,7 la sută, comparativ cu perioada similară a anului precedent) pe seama scăderii producției vegetale, în principal a recoltei de porumb, floarea-soarelui și grâu. Contribuții negative au avut și construcțiile, tranzacțiile imobiliare și industria prelucrătoare. Activitățile financiare și asigurările, informațiile și comunicațiile, comerțul cu ridicata și cu amănuntul au avut o influență pozitivă asupra evoluției PIB-ului.

Pe partea utilizărilor, diminuarea PIB-ului a fost determinată de scăderea consumului final al gospodăriilor, ce a fost cauzată de creșterea cu 28,7 la sută a indicelui prețurilor de consum pe parcursul anului 2022, și de diminuarea câștigului salarial real cu 10,3 la sută. Formarea brută de capital fix și exportul net de bunuri și servicii au avut contribuții negative la evoluția PIB-ului, în timp ce consumul final al administrației publice s-a majorat, influențându-l pozitiv.

Tabelul 1. Indicatorii macroeconomici principali ai Republicii Moldova

Основные макроэкономические показатели Республики Молдова

Main macroeconomic indicators of the Republic of Moldova

	2021				2022				2022
	I	II	III	IV	I*	II*	III*	IV	
Produsul intern brut în prețuri curente, mil. lei Валовой внутренний продукт в текущих ценах, млн. MDL Gross domestic product in current prices, MDL mil.	48 074	56 985	70 075	66 736	56 266	64 326	77 179	74 785	272 556
Produsul intern brut în prețuri curente, mil. USD Валовой внутренний продукт в текущих ценах, млн. USD Gross domestic product in current prices, US\$ mill.	2 748	3 197	3 936	3 792	3 110	3 417	3 995	3 864	14 419
PIB, indicii volumului fizic, % ВВП, индексы физического объема, % GDP, physical volume indices, %	108,7	116,8	111,7	118,3	101,1	99,1	89,7	89,4	94,1
Export de bunuri, indicii volumului fizic, % Экспорт товаров, индексы физического объема, % Exports of goods, physical volume indices, %	89,3	118,1	125,9	134,7	142,7	175,9	112,5	95,7	
Export de bunuri, indicii valorii unitare, % Экспорт товаров, индексы стоимости единицы, % Exports of goods, unit value indices, %	113,6	110,6	108,1	105,9	108,7	107,9	113,5	106,1	
Import de bunuri, indicii volumului fizic, % Импорт товаров, индексы физического объема, % Imports of goods, physical volume indices, %	109,2	143,8	109,1	109,2	103,4	114,5	112,4	107,5	
Import de bunuri, indicii valorii unitare, % Импорт товаров, индексы стоимости единицы, % Imports of goods, unit value indices, %	104,1	116,0	115,1	121,6	127,1	117,6	117,4	109,0	
Raportul de schimb în comerțul exterior cu bunuri, % Условия внешней торговли, % Terms of trade, %	109,1	95,3	93,9	87,1	85,5	91,8	96,7	96,5	
Rata de schimb medie pe perioadă, MDL/USD Средний обменный курс за период, MDL/USD Period average exchange rate, MDL/USD	17,4924	17,8270	17,8042	17,6003	18,0944	18,8261	19,3205	19,3533	18,9032
Contul curent al balanței de plăți / PIB, % Счёт текущих операций платёжного баланса / ВВП, % Balance of payments current account / GDP, %	-12,5	-15,8	-11,5	-10,6	-18,3	-13,4	-15,7	-16,0	-15,8
Remiterile personale / PIB, % Личные денежные переводы / ВВП, % Personal remittances / GDP, %	17,1	16,3	13,3	14,4	13,4	15,4	13,4	13,1	13,8
Fluxurile de ISD (acumularea netă de pasive) / PIB, % Потоки ПИИ (чистое принятие обязательств) / ВВП, % FDI flows (net incurrence of liabilities) / GDP, %	2,1	2,9	2,4	3,8	6,4	3,5	4,9	1,9	4,1

Sursa: Elaborat de BNM în baza datelor BNS / Источник: НБМ, на основе данных НБС / Source: NBM calculations based on NBS data

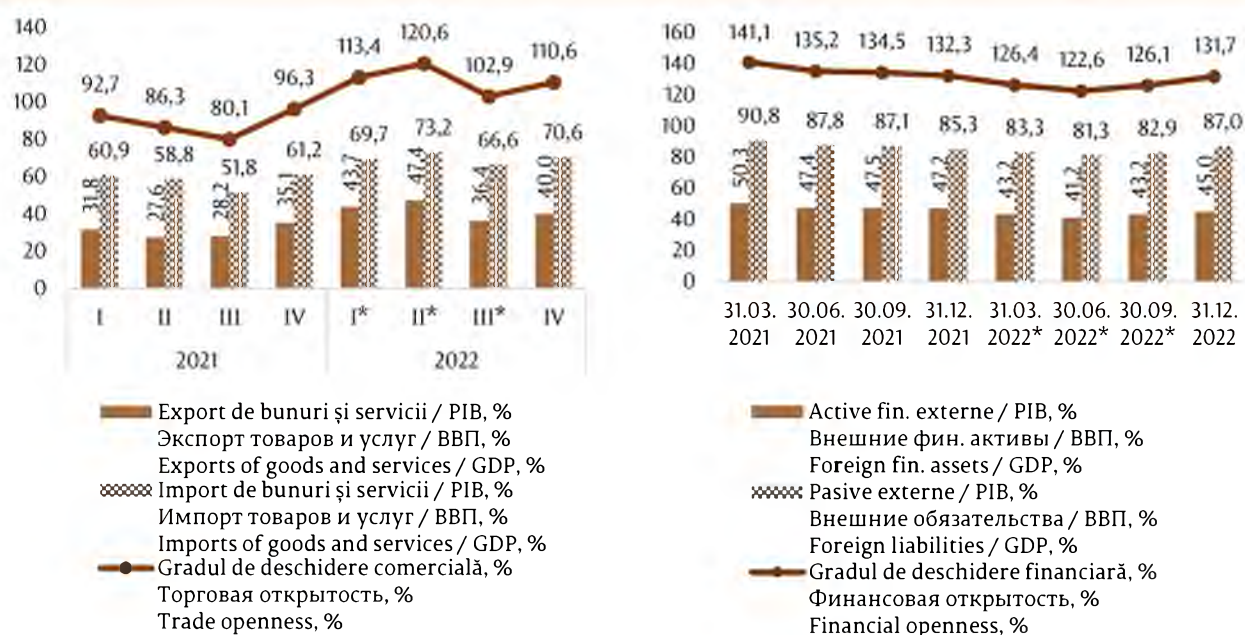
* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

În trimestrul IV 2022, s-a majorat atât deschiderea comercială a economiei, cât și deschiderea financiară.

Diagrama 2. Indicatorii gradului de deschidere a economiei

Показатели открытости экономики

Economic openness indicators

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

I. Balanța de plăți a Republicii Moldova în anul 2022 (date trimestriale provizorii)

Платёжный баланс Республики Молдова в 2022 году (предварительные квартальные данные)

Balance of payments of the Republic of Moldova in 2022 (preliminary quarterly data)

Balanța de plăți – prezentarea generală – date anuale

Платёжный – общее представление – ежегодные данные

Balance of payments – overview – annual data

Conform datelor preliminare, în anul 2022, deficitul **contului curent** al balanței de plăți s-a majorat cu 33,9 la sută, comparativ cu anul 2021 și a constituit 2 275,20 mil. USD sau 15,8 la sută raportat la PIB (tabelul 2). Soldul contului curent a fost influențat, în principal, de majorarea deficitului comerțului exterior cu bunuri și de scăderea excedentului veniturilor primare. În același timp, excedentul balanței serviciilor s-a majorat substanțial, însă insuficient pentru a acoperi pe deplin creșterea deficitului balanței bunurilor și reducerea excedentelor veniturilor primare și secundare.

Deficitul *comerțului exterior cu bunuri* înregistrat în balanța de plăți în anul 2022 a constituit 4 983,63 mil. USD și s-a majorat cu 18,9 la sută comparativ cu anul precedent, pe seama creșterii mai accentuate a valorii importurilor (+1 933,23 mil. USD) decât a exporturilor (+1 139,81 mil. USD). Creșterea importurilor a fost condiționată de produsele minerale, al căror import s-a majorat de 2,4 ori față de anul 2021, pe seama creșterii prețurilor în măsură mai mare decât a volumelor fizice importate. Contribuția cea mai mare la creșterea exportului în anul 2022, a revenit, de asemenea, produselor minerale, a căror valoare a sporit de 22,9 ori, în mare parte, datorită reexportului de uleiuri din petrol și din minerale bituminoase în Ucraina. Produsele agroalimentare au fost, în continuare, principala categorie de bunuri exportate din Republica Moldova. Exportul acestora s-a majorat cu 35,6 la sută comparativ cu anul 2021, în principal pe seama uleiurilor din semințe de floarea-soarelui, care a sporit de 3,1 ori sau cu 249,34 mil. USD, porumbului – de 2,7 ori sau cu 212,60 mil. USD și semințelor de floarea-soarelui – cu 70,9 la sută sau 139,56 mil. USD. De menționat scăderea de 3,6 ori sau cu 149,62 mil. USD a exportului de grâu și meslin.

Excedentul comerțului exterior cu *servicii* s-a majorat cu 91,4 la sută, până la 904,07 mil. USD, pe seama creșterii mai mari a exporturilor – cu 39,1 la sută sau cu 639,97 mil. USD, decât a importurilor – cu 17,9 la sută sau 208,18 mil. USD. Evoluția exporturilor a fost determinată de majorarea cu 76,7 la sută a serviciilor de călătorii, până la 740,17 mil. USD, în special a celor personale, care s-au majorat de 2,1 ori până la 590,55 mil. USD, inclusiv cheltuielile și consumul refugiaților. Exportul serviciilor de transport s-a majorat cu 53,7 la sută și a însumat 501,27 mil. USD, iar cele de informatică – cu 32,6 la sută până la 468,67 mil. USD. Majorarea importurilor a fost determinată de evoluția serviciilor de transport, care au sporit cu 33,2 la sută constituind 555,22 mil. USD și a celor de călătorii – cu 17,3 la sută, în sumă de 422,82 mil. USD.

Excedentul *veniturilor primare* s-a diminuat de 4,1 ori comparativ cu anul 2021, până la 65,51 mil. USD, în special pe seama majorării cu 29,4 la sută a ieșirilor, în timp ce intrările s-au diminuat cu 1,3 la sută. Remunerarea salariaților rezidenți pentru munca prestată patronilor nerezidenți a scăzut cu 6,1 la sută, până la 834,02 mil. USD. Veniturile din investiții directe ce revin

nerezidenților au crescut cu 39,3 la sută, în principal, datorită majorării cu 87,4 la sută a profiturilor reinvestite, până la 468,35 mil. USD.

Veniturile secundare au înregistrat un excedent de 1 738,85 mil. USD, diminuându-se cu 0,8 la sută comparativ cu anul precedent. Transferurile personale primite din exterior de rezidenți au scăzut cu 2,3 la sută și au constituit 1 203,33 mil. USD, în timp ce ieșirile acestora s-au majorat de 2,0 ori și au constituit 377,85 mil. USD.

Remiterile personale primite de rezidenții Republicii Moldova, în anul 2022, s-au diminuat cu 3,6 la sută comparativ cu anul precedent și au constituit 1 985,77 mil. USD, ceea ce reprezintă 13,8 la sută raportat la PIB.

Contul de capital a consemnat intrări nete de 20,17 mil. USD, în timp ce în anul 2021 s-au înregistrat ieșiri nete de 51,02 mil. USD.

Suma soldurilor contului curent și contului de capital denotă că, drept rezultat al tranzacțiilor curente și de capital ale rezidenților Republicii Moldova cu nerezidenții, **necesarul net de finanțare externă**, în anul 2022 a constituit 2 255,03 mil. USD, ceea ce reprezintă 15,6 la sută raportat la PIB.

În anul 2022, **contul financiar** s-a soldat cu intrări nete de capital în valoare de 2 357,17 mil. USD, ca urmare a preponderenței tranzacțiilor de majorare a pasivelor rezidenților față de nerezidenți cu 1 683,37 mil. USD și a celor de scădere a activelor financiare externe ale rezidenților cu 673,80 mil. USD.

Diminuarea netă a **activelor externe**, ce reprezintă intrări nete, pe parcursul anului 2022, a fost determinată de micșorarea cu 1 384,56 mil. USD a activelor sub formă de *numerar și depozite* și a *creditelor comerciale și avansurilor* – cu 24,22 mil. USD. Concomitent, *activele de rezervă* s-au majorat cu 637,34 mil. USD, *investițiile directe* – cu 55,38 mil. USD, *împrumuturile* – cu 40,39 mil. USD, *investițiile de portofoliu* – cu 1,87 mil. USD.

Pasivele externe, ce au consemnat creșteri nete, care sunt intrări de mijloace financiare, s-au majorat pe seama creșterii angajamentelor externe sub formă de *împrumuturi* – cu 780,35 mil. USD, reprezentate, în mare parte, de împrumuturile noi contractate de către administrația publică pe parcursul anului 2022. Angajamentele externe sub formă de *investiții directe* s-au majorat cu 592,04 mil. USD, pe seama reinvestirii profiturilor în sumă de 468,35 mil. USD, participațiilor la capital și a acțiunilor în proprietatea nerezidenților - 102,63 mil. USD și instrumentelor de natura datoriei –21,06 mil. USD. La creșterea pasivelor au contribuit și cele sub formă de *credite comerciale și avansuri*, care s-au majorat cu 245,81 mil. USD, *numerar și depozite* – cu 68,70 mil. USD, *investiții de portofoliu* – cu 1,03 mil. USD, în timp ce *alte pasive* s-au diminuat cu 4,00 mil. USD.

Tabelul 2. Balanța de plăți a Republicii Moldova (MBP6), agregate principale (mil. USD)

Платёжный баланс Республики Молдова (РПБ6), основные агрегаты (млн. долларов США)

Balance of payments of the Republic of Moldova (BPM6), main aggregates (US\$ million)

	2021				2022				2022 IV / 2021 IV (%)	2021	2022	2022 / 2021 (%)
	I	II	III	IV	I*	II*	III*	IV				
CONTUL CURENT (CC) СЧЁТ ТЕКУЩИХ ОПЕРАЦИЙ (СТО) CURRENT ACCOUNT (CA)	-342,35	-503,69	-451,92	-401,39	-570,32	-458,02	-628,79	-618,07	154,0	-1699,35	-2275,20	133,9
Bunuri Товары Goods	-903,98	-1113,88	-1070,32	-1102,03	-976,22	-1113,78	-1427,06	-1466,57	133,1	-4190,21	-4983,63	118,9
Servicii Услуги Services	102,96	117,50	141,74	110,08	167,28	231,95	221,26	283,58	257,6	472,28	904,07	191,4
Venituri primare Первичные доходы Primary income	100,26	30,16	53,61	82,24	-1,53	2,54	37,28	27,22	33,1	266,27	65,51	24,6
Venituri secundare Вторичные доходы Secondary income	358,41	462,53	423,05	508,32	240,15	421,27	539,73	537,70	105,8	1752,31	1738,85	99,2
CONTUL DE CAPITAL (CK) СЧЁТ ОПЕРАЦИЙ С КАПИТАЛОМ (СОК) CAPITAL ACCOUNT (KA)	-8,36	-12,84	-20,45	-9,37	-6,95	-2,06	9,45	19,73	-	-51,02	20,17	-
Necesarul net de finanțare (CC și CK) Чистое заимствование (СТО и СОК) Net borrowing (CA and KA)	-350,71	-516,53	-472,37	-410,76	-577,27	-460,08	-619,34	-598,34	145,7	-1750,37	-2255,03	128,8
CONTUL FINANCIAR ФИНАНСОВЫЙ СЧЁТ FINANCIAL ACCOUNT	-420,92	-561,97	-401,87	-330,81	-603,69	-453,48	-623,76	-676,24	204,4	-1715,57	-2357,17	137,4
Investiții directe, net Прямые инвестиции, чистые Direct investment, net	-49,96	-110,02	-96,42	-125,56	-186,98	-113,47	-189,68	-46,53	37,1	-381,96	-536,66	140,5
Investiții de portofoliu, net Портфельные инвестиции, чистые Portfolio investment, net	-0,24	1,96	0,02	-6,67	0,61	0,99	-0,88	0,12	-	-4,93	0,84	-
Derivate financiare, net Производные финансовые инструменты, чистые Financial derivatives, net	-0,17	-0,47	-0,47	-0,36	0,08	-0,54	0,06	0,96	-	-1,47	0,56	-
Alte investiții, net Прочие инвестиции, чистые Other investment, net	-335,96	-504,44	-521,62	-170,95	27,56	-587,91	-1153,63	-745,27	436,0	-1532,97	-2459,25	160,4
Active de rezervă Резервные активы Reserve assets	-34,59	51,00	216,62	-27,27	-444,96	247,45	720,37	114,48	-	205,76	637,34	309,7
<i>Erori și omisiuni nete</i> <i>Чистые ошибки и</i> <i>пропуски</i> <i>Net errors and omissions</i>	-70,21	-45,44	70,50	79,95	-26,42	6,60	-4,42	-77,90	-	34,80	-102,14	-
Remiteri personale, credit Личные денежные переводы, кредит Personal remittances, credit	469,63	521,47	523,12	545,11	417,77	525,29	534,75	507,97	93,2	2059,33	1985,77	96,4

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

Balanța de plăți – date trimestriale

Платёжный – ежеквартальные данные
Balance of payments - quarterly data

1. Contul curent

Счёт текущих операций

Current account

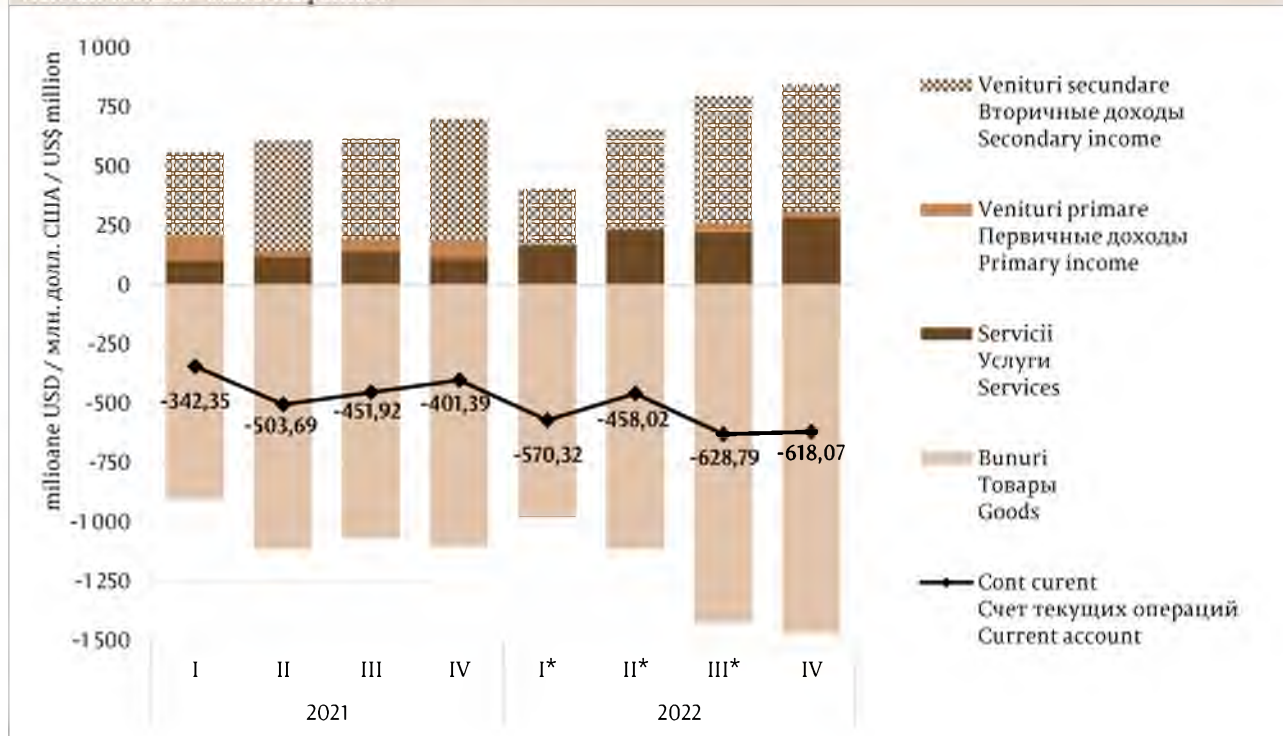
Conform datelor preliminare, în trimestrul IV 2022, deficitul **contului curent** al balanței de plăți al Republicii Moldova a crescut cu 54,0 la sută comparativ cu perioada similară a anului precedent și a totalizat 618,07 mil. USD (diagrama 3). Raportul dintre deficitul contului curent și PIB a fost de -16,0 la sută, cu 5,4 p.p. mai mare față de cel consemnat în trimestrul IV 2021 (tabelul 3). Această dinamică a fost determinată de sporirea deficitului comerțului exterior cu bunuri și de scăderea soldului pozitiv al balanței veniturilor primare. În același timp, majorarea substanțială a excedentului comerțului exterior cu servicii, precum și cea a veniturilor secundare au influențat pozitiv soldul contului curent.

Creșterea deficitului contului curent, în trimestrul IV 2022, a fost determinată, în principal, de **sporirea deficitului comerțului exterior cu bunuri**.

Diagrama 3. Contul curent – componente principale

Счет текущих операций, основные компоненты

Current account – main components

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

Tabelul 3. Principalele componente ale contului curent al balanței de plăți (MBP6), raportate la PIB (%)

Основные компоненты текущего счета платежного баланса (РПБ6), % к ВВП

The main components of the BOP current account (BPM6), % to GDP

	2021				2022				2022 IV / 2021 IV (p.p.)	2021	2022	2022 / 2021 (p.p.)
	I	II	III	IV	I*	II*	III*	IV				
Contul curent	-12,5	-15,8	-11,5	-10,6	-18,3	-13,4	-15,7	-16,0	-5,4	-12,4	-15,8	-3,4
Счет текущих операций												
Current account												
Balanța comercială	-29,1	-31,2	-23,6	-26,2	-26,0	-25,8	-30,2	-30,6	-4,4	-27,2	-28,3	-1,1
Торговый баланс												
Trade balance												
Export de bunuri și servicii	31,8	27,6	28,2	35,1	43,7	47,4	36,4	40,0	4,9	30,7	41,5	10,8
Экспорт товаров и услуг												
Exports of goods and services												
Import de bunuri și servicii	60,9	58,8	51,8	61,2	69,7	73,2	66,6	70,6	9,4	57,8	69,7	11,9
Импорт товаров и услуг												
Imports of goods and services												
Balanța veniturilor primare	3,6	0,9	1,4	2,2	0,0	0,1	0,9	0,7	-1,5	1,9	0,5	-1,4
Сальдо первичных доходов												
Primary income balance												
Intrări de venituri primare, dintre care:	8,5	6,4	5,6	6,7	6,4	6,7	5,6	6,3	-0,4	6,6	6,2	-0,4
Первичные доходы к получению, в т. ч.:												
Primary income inflow, of which:												
Remunerarea salariaților	8,3	6,1	5,4	6,6	6,3	6,4	5,2	5,5	-1,1	6,5	5,8	-0,7
Оплата труда работников												
Compensation of employees												
Ieșiri de venituri primare, dinte care:	4,8	5,4	4,2	4,5	6,5	6,6	4,7	5,6	1,1	4,7	5,8	1,1
Первичные доходы к выплате, в т. ч.:												
Primary income outflow, of which:												
Venituri din investiții	4,0	4,7	3,5	3,8	5,8	5,9	4,0	4,8	1,0	4,0	5,0	1,0
Инвестиционные доходы												
Investment income												
Balanța veniturilor secundare	13,0	14,5	10,7	13,4	7,7	12,3	13,5	13,9	0,5	12,8	12,1	-0,7
Сальдо вторичных доходов												
Secondary income balance												
Intrări de venituri secundare, dintre care:	15,3	16,5	12,7	15,6	13,2	16,5	16,2	16,7	1,1	14,9	15,7	0,8
Приток вторичных доходов, в т. ч.:												
Secondary income inflow, of which:												
Transferuri personale	9,5	10,5	8,2	8,2	7,6	9,6	8,4	7,9	-0,3	9,0	8,3	-0,7
Личные трансферты												
Personal transfers												
Cooperarea internațională curentă	1,9	2,3	1,5	4,4	1,9	3,5	4,5	5,3	0,9	2,6	3,9	1,6
Текущие операции в рамках международного сотрудничества												
Current international cooperation												
Ieșiri de venituri secundare	2,2	2,1	2,0	2,2	5,4	4,1	2,7	2,8	0,6	2,1	3,7	1,6
Отток вторичных доходов												
Secondary income outflow												
Contul de capital	-0,3	-0,4	-0,5	-0,2	-0,2	-0,1	0,2	0,5	0,8	-0,4	0,1	0,5
Счёт операций с капиталом												
Capital account												
Necesarul net de finanțare (soldul conturilor curent și de capital)	-12,8	-16,2	-12,0	-10,8	-18,6	-13,5	-15,5	-15,5	-4,7	-12,8	-15,6	-2,8
Чистое заимствование (сальдо счёта текущих операций и счёта операций с капиталом)												
Net borrowing (current and capital account balance)												

Notă: p.p. – puncte procentuale / Примечание: п.п. – процентные пункты / Note: p.p. – percentage points

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

1.1. Comerțul exterior cu bunuri

Внешняя торговля товарами
External trade in goods

Deficitul *comerțului exterior* cu bunuri conform balanței de plăți a crescut cu 33,1 la sută comparativ cu perioadă similară a anului precedent și a constituit 1 466,57 mil. USD. Exporturile de bunuri au crescut cu 1,6 la sută și au totalizat 901,82 mil. USD, în timp ce importurile s-au majorat cu 19,0 la sută și au constituit 2 368,39 mil. USD.

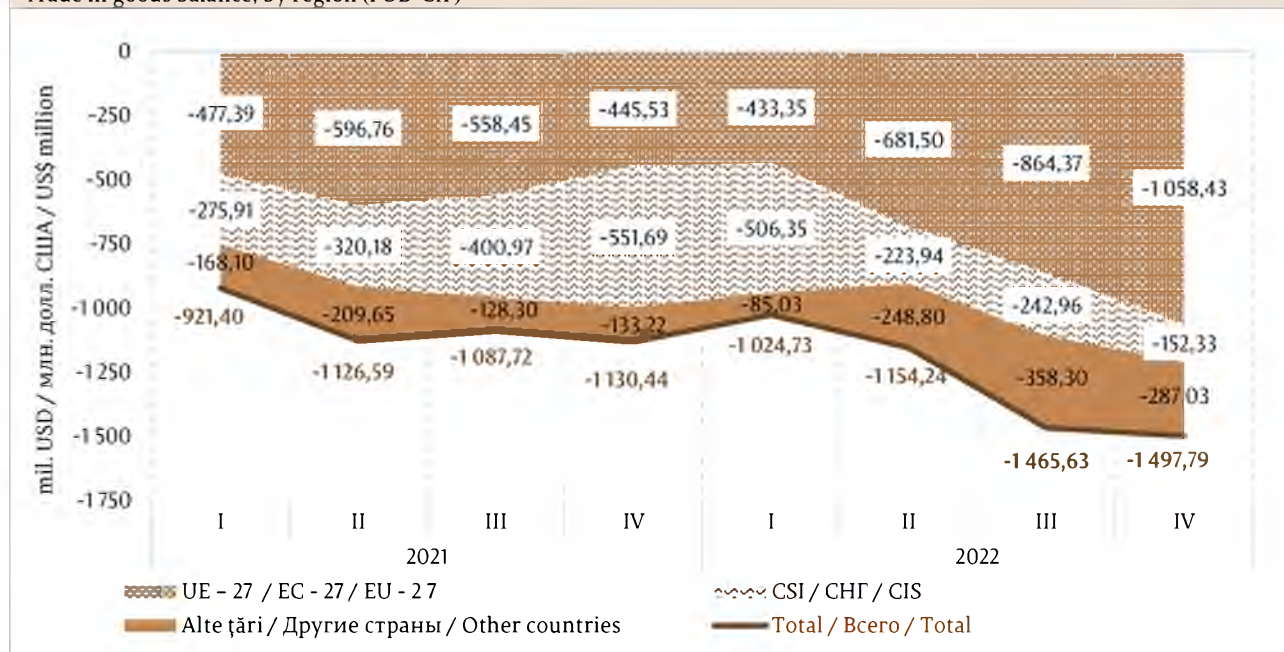
Din punct de vedere geografic, sporirea deficitului comerțului cu bunuri a fost generată, de creșterea deficitului cu UE-27¹ cu 612,90 mil. USD și cu alte țări (+153,81 mil. USD), iar deficitul comercial cu CSI s-a diminuat (-399,36 mil. USD), (diagrama 4).

În trimestrul IV 2022, deficitul comerțului cu bunuri cu UE-27 și cel cu alte țări s-a dublat, în timp ce deficitul cu CSI s-a diminuat substanțial comparativ cu perioada similară a anului precedent.

Diagrama 4. Balanța comerțului cu bunuri, pe zone geografice (FOB-CIF)

Сальдо счета товаров, по группам стран (FOB-СИФ)

Trade in goods balance, by region (FOB-CIF)

Sursa: Elaborat de BNM în baza datelor BNS / Источник: НБМ, на основе данных НБС / Source: NBM calculations based on NBS data

a) Structura exportului de bunuri

În trimestrul IV 2022, creșterea exporturilor de bunuri a fost determinată de majorarea prețurilor² la *bunurile exportate* (+6,1 la sută), în timp ce volumul fizic al acestora s-a diminuat (-4,3 la sută). Din punct de vedere geografic, creșterea exporturilor³ de bunuri a fost determinată de majorarea de 2,2 ori (sau +172,90 mil. USD) a livrărilor către CSI. Această creștere a fost atenuată de micșorarea exporturilor către alte țări, cu 53,3 la sută (-124,10 mil. USD) și UE-27 - cu 7,0 la sută (-34,69 mil. USD), (diagrama 5).

¹ UE-27 - Uniunea Europeană fără Marea Britanie

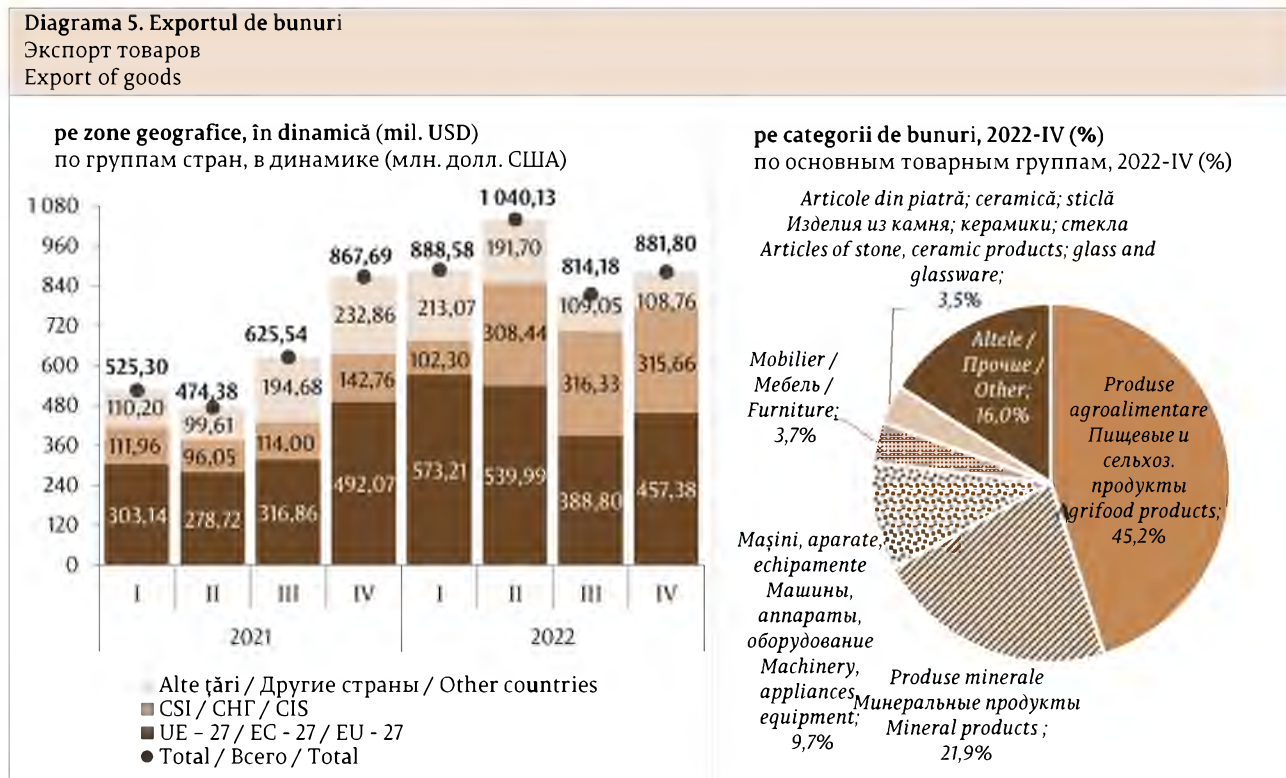
² Conform indicilor valorii unitare și indicilor volumului fizic la mărfurile exportate, inclusiv bunurile pentru/după prelucrare pentru care nu are loc schimbul dreptului de proprietate.

³ Date elaborate de BNM în baza datelor BNS, prin excluderea bunurilor pentru/după prelucrare (pentru care nu are loc schimbul dreptului de proprietate) și vânzărilor magazinelor duty-free.

Din perspectiva structurii exporturilor pe categorii de bunuri, cea mai mare contribuție pozitivă, de 21,9 p.p., a avut-o exportul de *produse minerale*. Astfel, valoarea acestuia a crescut până la 192,85 mil. USD, comparativ cu 3,14 mil. USD în perioada similară a anului precedent, evoluție determinată de creșterea exportului de uleiuri din petrol și din minerale bituminoase, care a totalizat 177,30 mil. USD, față de 0,68 mil. USD în trimestrul IV 2021. De menționat că, acesta reprezintă reexportul de uleiuri din petrol și din minerale bituminoase în Ucraina, care a totalizat 176,45 mil. USD.

Exportul de *mașini și aparate* care a crescut cu 17,1 la sută față de trimestrul IV 2021 și a totalizat 85,50 mil. USD.

Majorarea exportului de bunuri s-a datorat creșterii semnificative a reexportului de *produse minerale* către CSI.

Sursa: Elaborat de BNM în baza datelor BNS / Источник: НБМ, на основе данных НБС / Source: NBM calculations based on NBS data

Exportul de *produse agroalimentare* a scăzut cu 31,4 la sută comparativ cu perioada similară a anului precedent, având cea mai mare contribuție negativă - de 21,0 p.p. - la exportul total. Această evoluție a fost determinată, de categoria *produse ale regnului vegetal*, care a scăzut cu 55,0 la sută comparativ cu trimestrul IV 2021. Astfel, exportul de porumb a scăzut de 6,9 ori și a constituit 15,01 mil. USD, comparativ cu 103,78 mil. USD în trimestrul IV 2021. Exportul de semințe de floarea-soarelui s-a diminuat cu 52,3 la sută (-56,09 mil. USD), iar cel de grâu și meslin - cu 68,6 la sută (-34,10 mil. USD). Scăderile au fost atenuate de creșterea exportului de ulei de semințe de floarea-soarelui cu 25,2 la sută (+18,48 mil. USD), de sucuri de fructe - cu 50,0 la sută (+9,62 mil. USD), (tabelul 4).

Tabelul 4. Exportul produselor agroalimentare pe principalele categorii

Экспорт пищевых и сельхоз. продуктов по основным категориям

Export of agrifood products by main categories

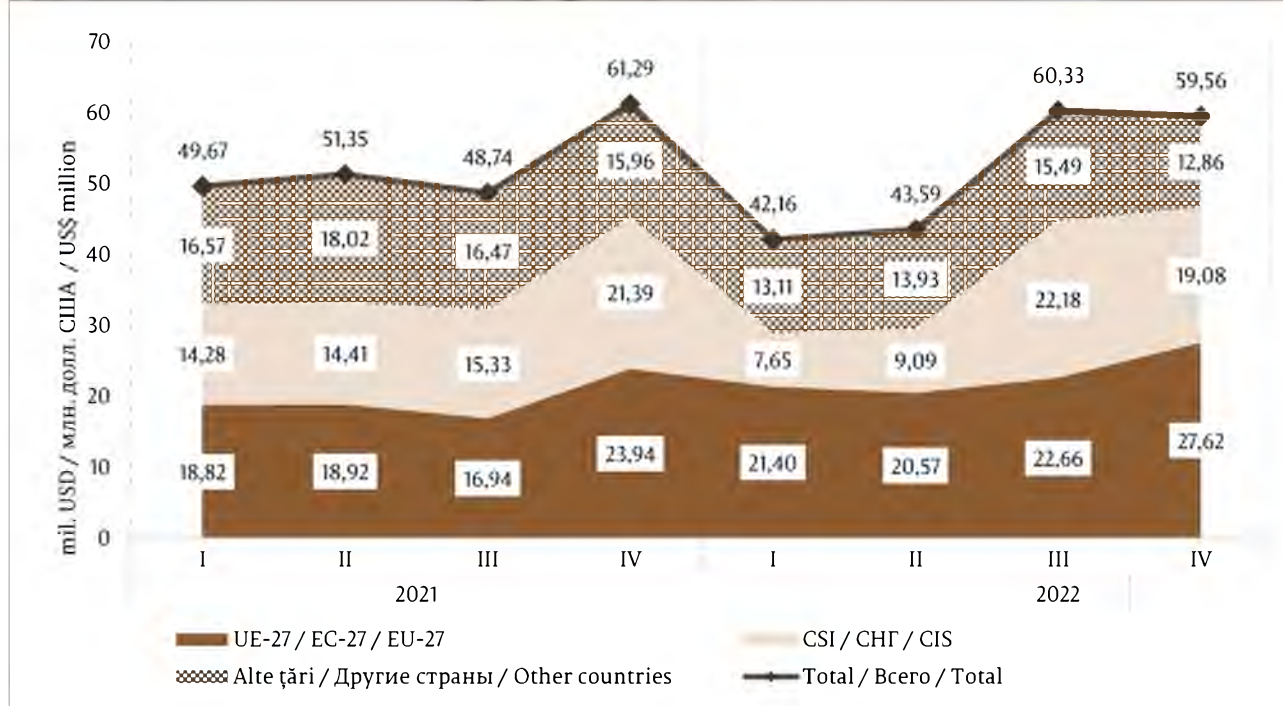
	2021	2021	2021	2021	2022	2022	2022	2022	2022 IV /	
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	2021 IV	
	mil. USD / млн. долл. США / US\$ million									%
I. Animale vii și produse ale regnului animal, dintre care: <i>Живые животные; продукты животного происхождения, в.т.ч.:</i> Live animals and animal products, of which:	7,05	8,26	9,31	12,24	7,44	5,82	6,16	10,44	85,3	
Miere naturală / Мед натуральный / Natural honey	0,94	0,90	4,41	6,91	3,63	1,87	2,48	4,85	70,2	
II. Produse ale regnului vegetal, dintre care: <i>Продукты растительного происхождения, в.т.ч.:</i> Vegetable products, of which:	137,24	90,30	269,63	365,35	392,76	330,04	173,85	164,37	45,0	
Fructe și nuci Фрукты и орехи Fruits and nuts	52,81	43,73	50,83	77,93	65,39	72,49	44,56	58,22	74,7	
Semințe de floarea-soarelui Семена подсолнечника Sunflower seeds	55,61	18,59	15,46	107,16	133,93	110,71	40,67	51,07	47,7	
Grâu și meslin Пшеница и меслин Wheat and meslin	19,34	8,93	129,74	49,71	10,95	0,22	31,32	15,61	31,4	
Porumb / Кукуруза / Corn	4,88	14,25	4,29	103,78	164,13	141,24	19,44	15,01	14,5	
Semințe de garoafă / Семена рапса / Rapeseed	0,96		42,46	7,38	10,91		22,33	10,37	140,5	
III. Grăsimi și uleiuri de origine animală sau vegetală, dintre care: <i>Жиры и масла животного или растительного происхождения, в.т.ч.:</i> Animal or vegetable fats and oils, of which:	24,70	19,34	2,92	74,14	101,13	128,45	53,36	93,19	125,7	
Ulei de semințe de floarea-soarelui, de sofrănaș sau de bumbac Подсолнечное, сафлоровое или хлопковое масло Sunflower, safflower or cottonseed oil	24,14	18,83	2,45	73,24	99,21	126,08	50,96	91,72	125,2	
IV. Produse ale industriei alimentare; băuturi; tutun, dintre care: <i>Готовые пищевые продукты; напитки; табак, в.т.ч.:</i> Prepared foodstuffs; beverages, tobacco, of which:	83,63	81,31	86,46	129,69	100,37	98,14	104,09	130,88	100,9	
Vinuri din struguri proaspeți Вина виноградные натуральные Wines made from fresh grapes	33,73	34,98	31,17	39,14	24,66	26,63	36,94	35,95	91,8	
Sucuri de fructe și legume Фруктовые и овощные соки Fruit and vegetable juices	8,83	6,31	11,21	19,24	16,81	11,2	11,96	28,86	150,0	
Alcool etilic nednaturat (titru alcoolic min. 80 %) Спирт этиловый неденатурированный (с концентрацией спирта 80 об.% или более) Undenatured ethyl alcohol (alcoholic strength > 80%)	7,89	6,79	8,53	9,83	11,78	9,78	10,79	11,88	120,9	
Turte și alte reziduuri solide Жмыхи и другие твердые остатки Oil-cake and other solid residues	3,19	1,83	1,34	13,73	13,52	13,85	3,99	11,80	85,9	
Alcool etilic nednaturat (titru alcoolic sub 80 %) Спирт этиловый неденатурированный (с концентрацией спирта менее 80 об.%) Undenatured ethyl alcohol (alcoholic strength < 80%)	5,96	6,96	6,73	10,29	4,34	5,32	10,50	10,71	104,1	
Total / Bcero / Total	252,62	199,21	368,32	581,42	601,70	562,45	337,46	398,88	68,6	

Sursa: Elaborat de BNM in baza datelor BNS / Источник: НБМ, на основе данных НБС / Source: NBM calculations based on NBS data

În trimestrul IV 2022, exportul total de alcool etilic și băuturi alcoolice s-a diminuat cu 2,8 la sută și a constituit 59,56 mil. USD, ca urmare a scăderii exporturilor către CSI (-10,8 la sută) și diminuării exporturilor către alte țări (-19,4 la sută), în timp ce exporturile către UE-27 s-au majorat (+15,4 la sută), (diagrama 6).

În trimestrul IV 2022, exportul de alcool etilic și băuturi alcoolice a scăzut față de perioada similară a anului precedent.

Diagrama 6. Exportul de alcool etilic și băuturi alcoolice, pe zone geografice (mil. USD)
Экспорт этилового спирта и алкогольных напитков по группам стран (млн. долл. США)
Exports of ethyl alcohol and alcoholic beverages, by region (US\$ million)

Sursa: Elaborat de BNM în baza datelor BNS / Источник: НБМ, на основе данных НБС / Source: NBM calculations based on NBS data

Exportul de *metale comune și articole din acestea* s-a diminuat cu 50,4 la sută (în special, din cauza micșorării cu 64,3 la sută a exportului de *deșeuri și resturi metalice*), iar exportul de *produse ale industriei chimice* - cu 31,5 la sută.

b) Structura importului de bunuri

Majorarea *importurilor de bunuri* a avut loc atât pe seama creșterii prețurilor la bunurile importate (+9,9 la sută), cât și a volumelor fizice livrate (+7,5 la sută). Din punct de vedere geografic, creșterea importului⁴ de bunuri a fost determinată, de majorarea livrărilor din UE-27 (+578,21 mil. USD) și din alte țări (+29,71 mil. USD), în timp ce livrările din CSI s-au diminuat (-226,46 mil. USD), (diagrama 7).

Din punctul de vedere al structurii importurilor pe categorii de bunuri, la creșterea acestuia a contribuit cel mai mult importul de *produse minerale*, care s-a majorat de aproape 2,0 ori față de trimestrul IV 2021, având cea mai mare contribuție pozitivă, de 19,2 p.p., la majorarea importului total și a totalizat 808,35 mil. USD. Această evoluție s-a datorat majorării de 2,5 ori a valorii importului de uleiuri din petrol și din minerale bituminoase din România, până la 363,61 mil. USD, față de 142,07 mil. USD în trimestrul IV 2021 și a importului de energie electrică, a cărui valoare a constituit 96,81 mil. USD.

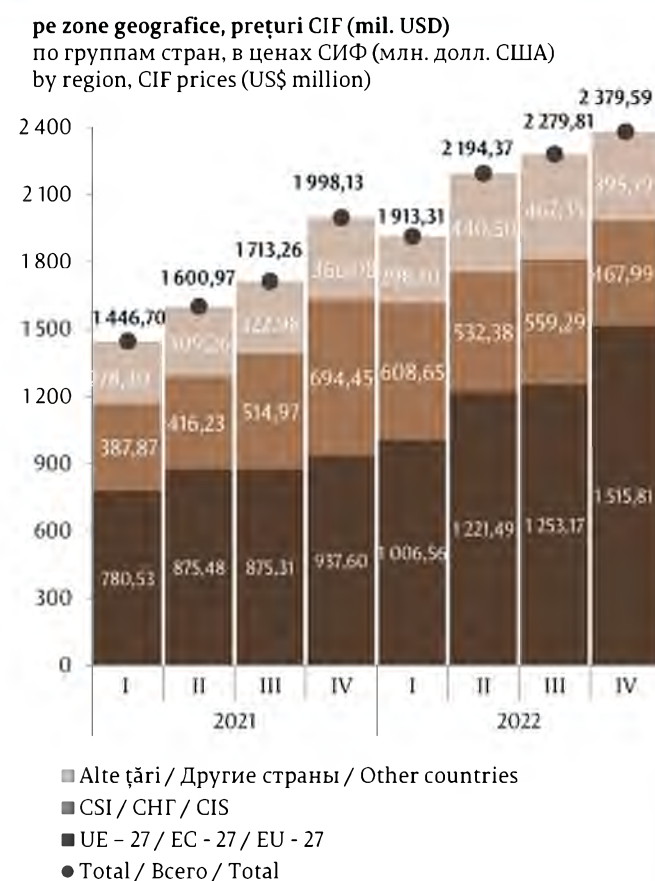
O contribuție semnificativă a avut și importul de *produse agroalimentare* în valoare de 305,15 mil. USD, în creștere cu 11,8 la sută comparativ cu perioada similară a anului precedent.

⁴ Date elaborate de BNM în baza datelor BNS, selecții la import (prețuri CIF) după principiul țării de livrare, prin excluderea bunurilor pentru/după prelucrare (pentru care nu are loc schimbul dreptului de proprietate).

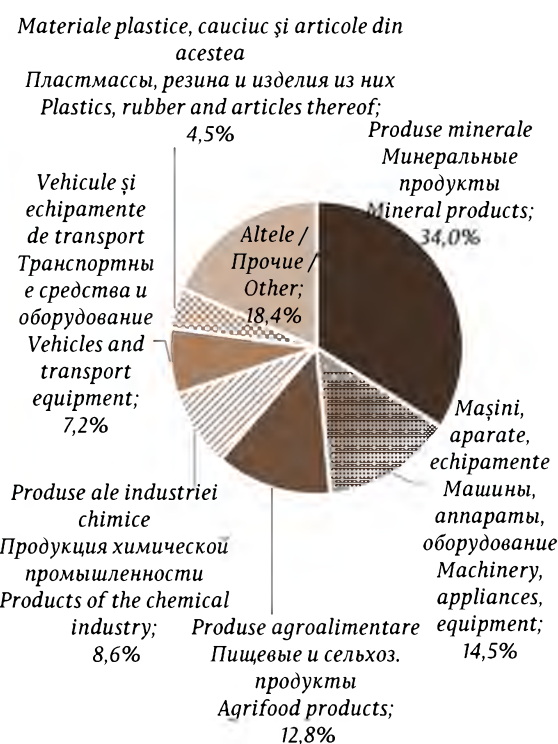
Importul de *metale comune și articole din acestea* a scăzut cu 19,8 la sută față de trimestrul IV 2021, până la 95,82 mil. USD, având cea mai mare contribuție negativă, de 1,2 p.p., asupra importului total de bunuri.

Majorarea importurilor de bunuri a fost pe seama creșterii livrărilor din UE-27 și cele din alte țări, iar cea mai semnificativă contribuție pozitivă a avut-o importul de produse minerale.

Diagrama 7. Importul de bunuri
Импорт товаров
Import of goods

pe categorii de bunuri, 2022-IV (%)
по основным товарным группам, 2022-IV (%)
by main categories, 2022-IV (%)

Sursa: Elaborat de BNM în baza datelor BNS / Источник: НБМ, на основе данных НБС / Source: NBM calculations based on NBS data

În contextul situației excepționale din Ucraina și ca urmare a sancțiunilor impuse Federației Ruse, prețurile combustibililor pe plan internațional au continuat să crească. În trimestrul IV 2022, valoarea produselor energetice s-a dublat și a totalizat 790,04 mil. USD (diagrama 8).

Această evoluție a fost determinată, de creșterea valorii importului de *combustibil diesel*, care s-a majorat de 2,2 ori, până la 270,90 mil. USD, ca urmare a majorării prețurilor, dar și a creșterii volumelor fizice (+48,8 la sută).

Importul de *gaz natural* a crescut cu 5,6 la sută, constituind 230,03 mil. USD, în timp ce volumul fizic s-a micșorat cu 37,5 la sută. Această evoluție s-a datorat începutului procesului de reorientare a importurilor de gaz natural. Astfel, în trimestrul IV 2022, Grecia a furnizat Republicii Moldova, în premieră istorică, gaz natural în valoare de 91,83 mil. USD.

O contribuție semnificativă a avut și importul de *energie electrică* în valoare de 105,52 mil. USD, majorându-se comparativ cu perioada similară a anului precedent, când acesta a totalizat 0,18 mil. USD.

Valoarea importului de *benzine auto* a sporit de 2,4 ori, ca urmare a creșterii de 2,2 ori a volumului fizic și a majorării prețurilor.

Importul de *păcură* a crescut până la 57,83 mil. USD, în trimestrul IV 2022, față de 1,14 mil. USD în trimestrul IV 2021.

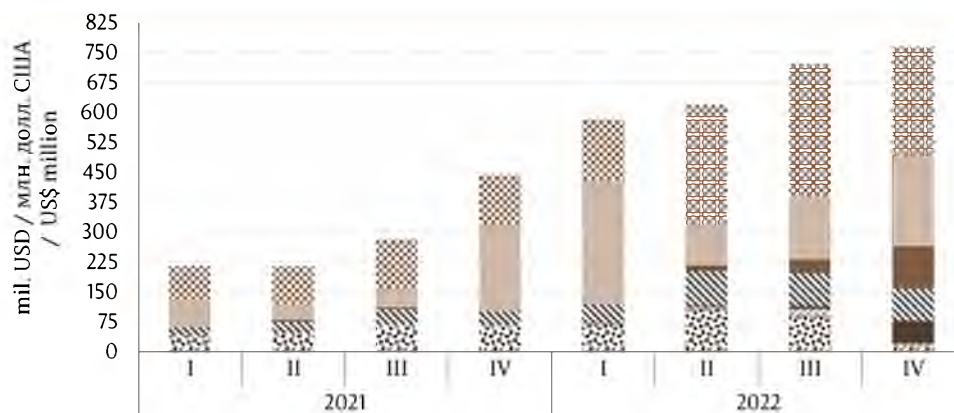
În trimestrul IV 2022, valoarea importului de *cărbune* a crescut cu 67,4 la sută, prețul acestuia practic dublându-se, în timp ce volumul fizic s-a micșorat cu 10,0 la sută.

Creșterea prețurilor la combustibili, în mare parte, dar și a volumelor fizice, în cazul combustibilului diesel, energiei electrice și păcurii, au determinat majorarea semnificativă a valorii importurilor de produse energetice.

Diagrama 8. Import de produse energetice și electricitate (prețuri CIF)

Импорт топливных товаров и электроэнергии (в ценах СИФ)

Imports of energy products and electricity (CIF prices)

	2021				2022			
❖ Combustibil diesel Дизтопливо Diesel	82,49	92,50	124,46	122,06	154,22	301,62	330,90	270,90
■ Gaz natural Природный газ Natural gas	69,87	42,48	46,45	217,79	308,42	99,48	160,08	230,03
■ Energie electrică* Электроэнергия* Electricity*		3,56	4,00	0,18		14,74	32,29	105,52
⚡ Benzine auto / Бензин / Gasoline	23,26	28,93	37,33	33,28	46,52	87,33	83,22	80,69
■ Păcură Топочный мазут Heating oil		0,03	0,03	1,14	1,84	2,04	7,62	57,83
❖ Cărbune / Уголь / Coal	1,19	3,22	6,12	5,68	3,52	4,68	19,47	9,51
⚡ Altele / Прочие / Other	38,48	43,38	63,08	61,73	67,92	107,83	87,96	10,73
Total / Всего / Total	215,29	214,10	281,47	441,86	582,44	617,72	721,54	765,21

Sursa: Elaborat de BNM în baza datelor BNS / Источник: НБМ, на основе данных НБС / Source: NBM calculations based on NBS data

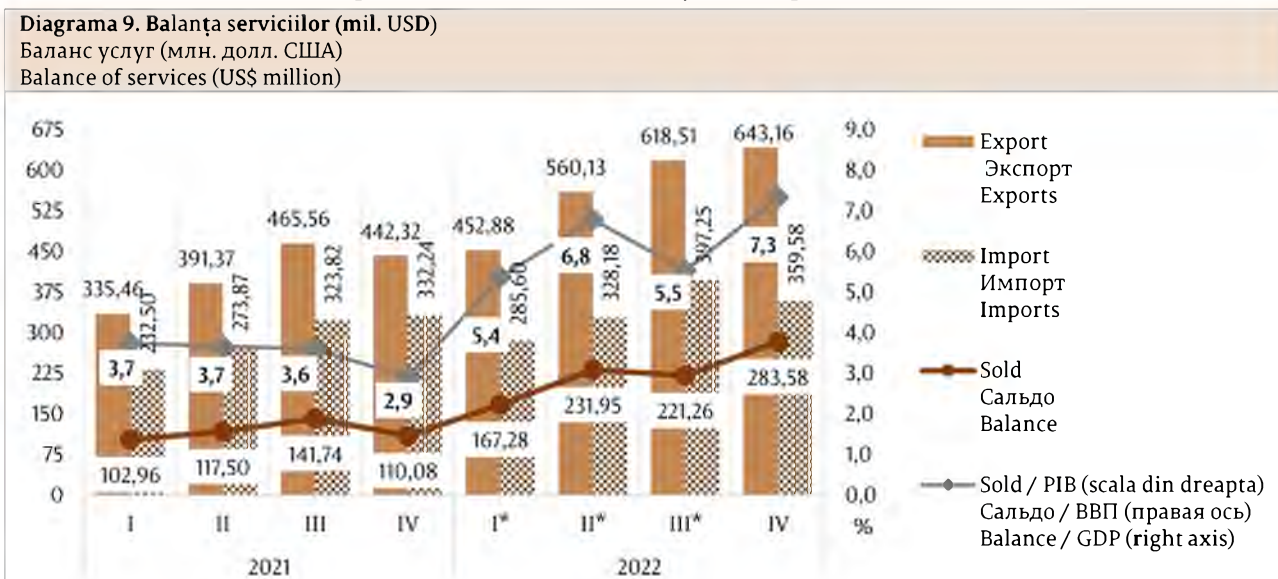
* import net / чистый импорт / net import

1.2. Balanța serviciilor

Баланс услуг
Services balance

În trimestrul IV 2022, excedentul comerțului exterior cu servicii s-a majorat de 2,6 ori față de trimestrul IV 2021 și a totalizat 283,58 mil. USD. Evoluția a fost determinată de creșterea mai semnificativă a exporturilor de servicii (+45,4 la sută) comparativ cu cea a importurilor (+8,2 la sută) (diagrama 9, tabelul 5).

Evoluția pozitivă a balanței comerțului exterior cu servicii s-a datorat majorării mai semnificative a valorii exporturilor de servicii față de importuri.

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

Tabelul 5. Contribuția principalelor categorii de servicii la modificarea totală (puncte procentuale)

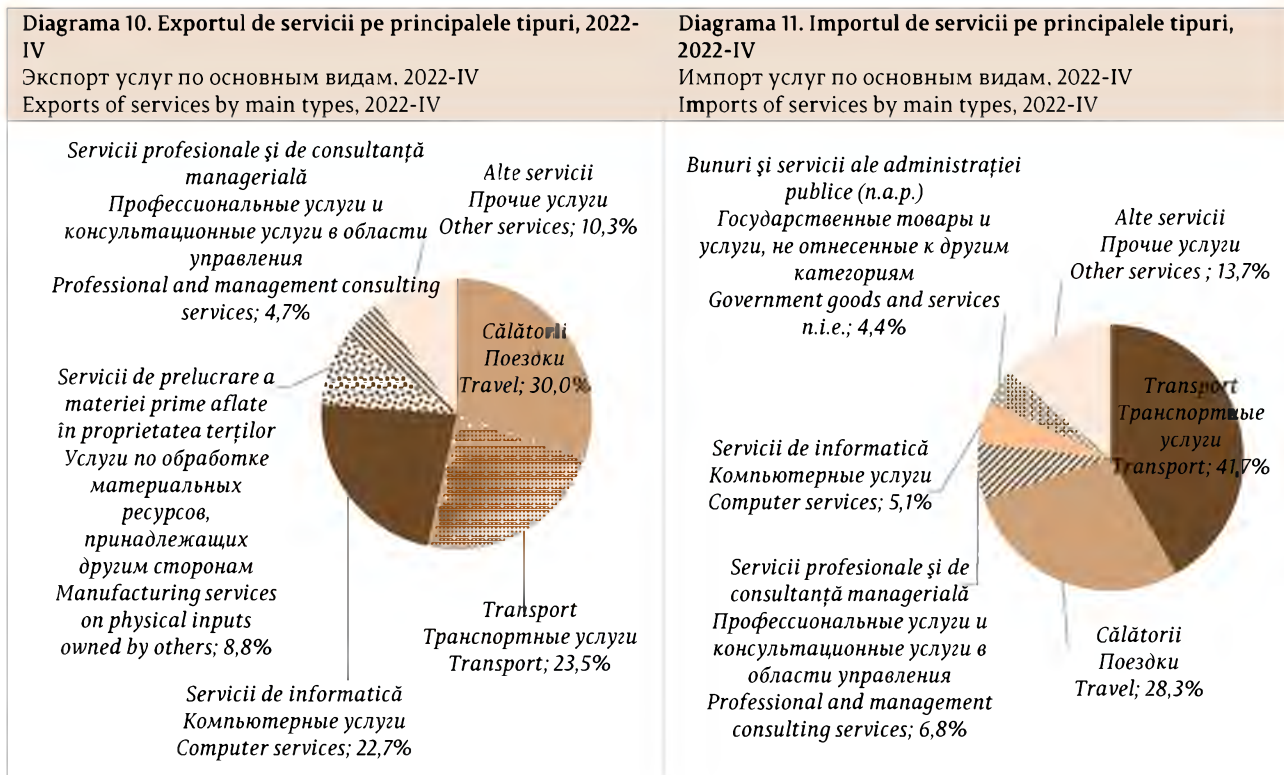
Степень влияния основных видов услуг на общее изменение (процентные пункты)
Contribution of the main categories of services to the total change (percentage points)

	Export Экспорт Exports			Import Импорт Imports			Sold Сальдо Balance		
	IV 2020	IV 2021	IV 2022	IV 2020	IV 2021	IV 2022	IV 2020	IV 2021	IV 2022
Călătorii / Поездки / Travel	-2,8	5,4	20,0	-8,0	7,7	3,8	15,6	-0,1	68,9
Transport / Транспортные услуги / Transport	-9,2	6,5	14,4	-7,1	17,5	6,1	-16,9	-19,7	39,5
Servicii de informatică / Компьютерные услуги / Computer services	4,8	9,0	8,7	0,1	-0,3	0,8	21,7	31,3	32,6
Taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale Плата за пользование интеллектуальной собственностью Charges for the use of intellectual property n.i.e.	0,0	0,1	-0,1	-0,2	3,5	-2,4	0,7	-8,2	6,9
Servicii profesionale și de consultanță managerială Профессиональные и консультационные услуги в области управления Professional and management consulting services	0,1	1,1	0,8	-0,1	1,8	1,1	0,8	-0,6	-0,1
Servicii de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților Услуги по обработке материальных ресурсов, принадлежащих другим сторонам Manufacturing services on physical inputs owned by others	0,5	2,3	-2,0	0,2	0,5	-0,3	1,8	6,7	-7,3
Altele / Прочие / Other	-3,4	1,8	3,7	-3,7	3,8	-0,8	-2,5	-2,9	17,2
Total / Всего / Total	-10,1	26,3	45,4	-18,9	34,6	8,2	21,3	6,5	157,6

Exporturile de servicii au constituit 643,16 mil. USD, dintre care 30,0 la sută (193,03 mil. USD) au revenit serviciilor de călătorii, care au avut și cea mai mare contribuție (+20,0 p.p.) la creșterea totală a exporturilor de servicii (diagrama 10). Această evoluție a fost determinată de creșterea de 2,1 ori a valorii serviciilor de călătorii personale, până la 151,99 mil. USD (inclusiv cheltuielile și consumul refugiaților pe teritoriul Moldovei), iar cele de afaceri s-au majorat cu 23,3 la sută și au totalizat 41,04 mil. USD. O contribuție semnificativă au avut și serviciile de transport în valoare de 151,05 mil. USD, majorându-se cu 72,7 la sută comparativ cu perioada similară a anului precedent. Această creștere a fost condiționată de sporirea exportului serviciilor de transport auto de mărfuri cu 72,4 la sută (78,87 mil. USD).

Importurile de servicii au totalizat 359,58 mil. USD, dintre care 41,7 la sută (150,11 mil. USD) au fost serviciile de transport (diagrama 11), având cea mai mare contribuție, de 6,1 p.p., la majorarea importului total de servicii. Creșterea acestora, cu 15,5 la sută, a fost determinată de majorarea importului serviciilor de transport de pasageri de 2,7 ori față de trimestrul IV 2021. Serviciile de transport au fost influențate și de majorarea importului serviciilor de transport aerian cu 95,9 la sută (ori +19,08 mil. USD). Importul serviciilor de călătorii a crescut cu 14,0 la sută, până la 101,72 mil. USD, având o contribuție pozitivă de 3,8 p.p. la importul total de servicii, grație majorării serviciilor de călătorii personale cu 30,0 la sută, în timp ce serviciile de călătorii de afaceri s-au diminuat cu 9,0 la sută.

Cea mai semnificativă contribuție la creșterea totală a exportului de servicii au avut-o serviciile de călătorii, iar la cea a importului – serviciile de transport.

O evoluție ascendentă, în trimestrul IV 2022, au avut atât exporturile serviciilor de informatică, care s-au majorat cu 35,8 la sută, până la 145,75 mil. USD, cât și importurile acestora (+16,0 la sută) totalizând 18,21 mil. USD. Astfel, excedentul balanței serviciilor de informatică a crescut cu 39,1 la sută în trimestrul IV 2022 și a totalizat 127,54 mil. USD (tabelul 6).

Tabelul 6. Balanța serviciilor de informatică, pe principalele tipuri (mil. USD)

Сальдо компьютерных услуг, основные виды (млн. долл. США)

Balance of computer services, by main types (US\$ million)

	2021				2022				2022 IV / 2021 IV (%)	2021	2022	2022 / 2021 (%)
	I	II	III	IV	I*	II*	III*	IV				
Servicii de informatică, total	52,59	73,73	74,57	91,66	84,15	96,85	95,03	127,54	139,1	292,55	403,57	137,9
Компьютерные услуги, всего												
Computer services, total												
Servicii legate de aplicațiile program	30,94	44,04	39,36	48,11	48,04	58,88	51,49	62,39	129,7	162,45	220,80	135,9
Услуги связанные с программными приложениями												
Software-related services												
Alte servicii de informatică**	21,65	29,69	35,21	43,55	36,11	37,97	43,54	65,15	149,6	130,10	182,77	140,5
Прочие компьютерные услуги												
Other computer services												

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

** Servicii de instalare și mentenanță software / hardware nepersonalizate, prelucrarea datelor, web hosting etc.

** Услуги по установке и обслуживанию ПО массового производства / техники, обработка данных, веб-хостинг и т.п.

** Non-customized software / hardware installation and maintenance services, data processing, web hosting etc.

1.3. Balanța veniturilor primare

Баланс первичных доходов

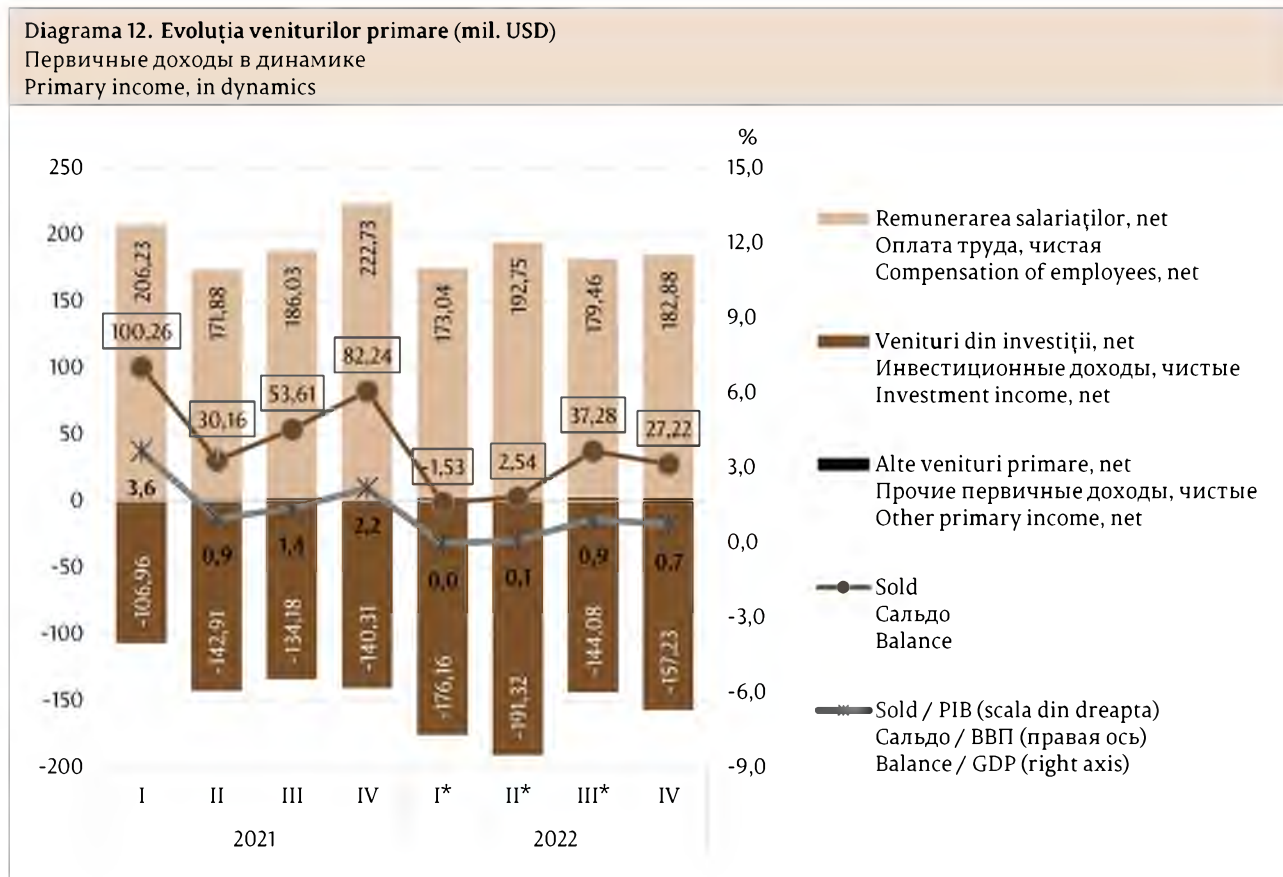
Primary income balance

Excedentul *veniturilor primare*, în trimestrul IV 2022, a scăzut de 3,0 ori comparativ cu perioada similară a anului precedent, până la 27,22 mil. USD (diagrama 12). Această dinamică rezultă din creșterea ieșirilor de venituri primare cu 25,9 la sută (până la 215,66 mil. USD), în timp ce intrările acestora au scăzut cu 4,2 la sută (până la 242,88 mil. USD).

Majorarea ieșirilor a fost determinată de creșterea cu 32,0 la sută a veniturilor din investiții directe ce revin nerezidenților, dar și a profiturilor reinvestite - cu 9,8 la sută față de trimestrul IV 2021.

În cadrul intrărilor de venituri primare, scăderea a fost generată, în special de micșorarea cu 14,9 la sută a remunerării salariaților rezidenți pentru munca prestată patronilor nerezidenți, până la 213,08 mil. USD. Concomitent, au crescut intrările din veniturile din investiții până la 29,54 mil. USD, comparativ cu perioada similară a anului precedent când acestea au totalizat 2,97 mil. USD. De asemenea, s-au majorat semnificativ și veniturile din active de rezervă, până la 25,55 mil. USD, față de 0,45 mil. USD în trimestrul IV 2021.

În trimestrul IV 2022 față de perioada similară a anului 2021, excedentul veniturilor primare s-a diminuat din cauza majorării ieșirilor de venituri din investiții și micșorării intrărilor de remunerare a salariaților.

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

1.4. Balanța veniturilor secundare

Баланс вторичных доходов
Secondary income balance

În trimestrul IV 2022, *veniturile secundare* au înregistrat o creștere a excedentului cu 5,8 la sută, până la 537,70 mil. USD, ca urmare a majorării mai semnificative a intrărilor, care au constituit 645,59 mil. USD (+53,29 mil. USD), decât a ieșirilor (+23,91 mil. USD) în valoare de 107,89 mil. USD (diagrama 13).

Majorarea excedentului veniturilor secundare s-a datorat majorării intrărilor în sectorul privat cu 10,2 la sută (+46,01 mil. USD) comparativ cu perioada similară a anului precedent.

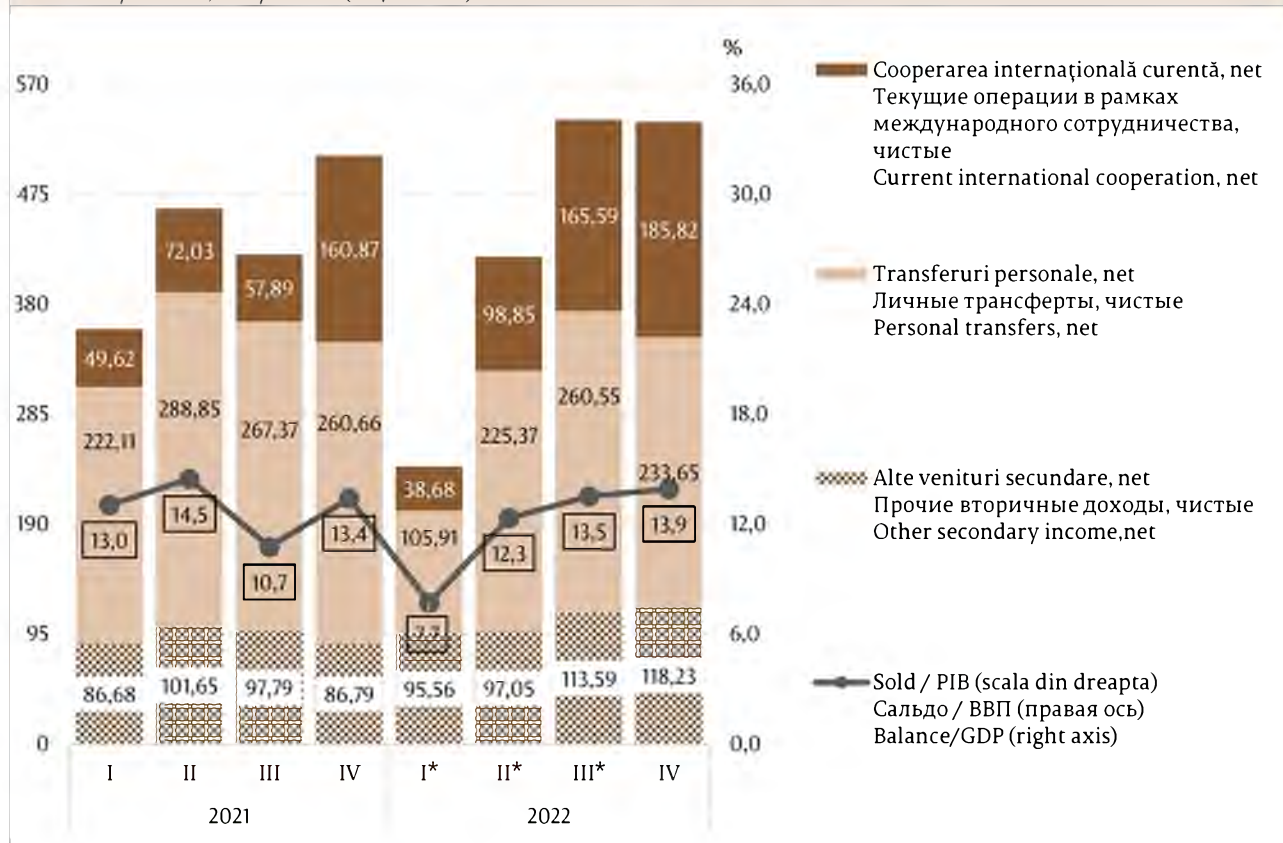
Transferurile personale primite din exterior de rezidenți au scăzut cu 2,4 la sută și au constituit 304,82 mil. USD, în timp ce ieșirile acestora s-au majorat cu 37,6 la sută (până la 71,17 mil. USD).

În trimestrul IV 2022, excedentul veniturilor secundare s-a majorat în mare parte din cauza creșterii intrărilor nete din cadrul cooperării internaționale, în timp ce transferurile personale nete au scăzut.

Diagrama 13. Evoluția veniturilor secundare (mil. USD)

Вторичные доходы в динамике (млн. долл. США)

Secondary income, in dynamics (US\$ million)

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

Remiteri personale (articol suplimentar la balanța de plăți)
Личные денежные переводы (дополнительная статья к платежному балансу)
Personal remittances (supplementary item to the balance of payments)

Remiterile personale⁵ primite de rezidenții Republicii Moldova, în trimestrul IV 2022, s-au micșorat cu 6,8 la sută comparativ cu perioada similară a anului precedent și au constituit 507,97 mil. USD, ceea ce reprezintă 13,1 la sută raportat la PIB (tabelul 7). Scăderea intrărilor a fost determinată de micșorarea celor provenite din UE-27 cu 21,4 la sută, dar și a celor din *alte țări* – cu 15,8 la sută. Remiterile personale din CSI au crescut cu 70,1 la sută comparativ cu trimestrul IV 2021.

Remiterile personale plătite nerezidenților (debit) au constituit 116,61 mil. USD, în creștere cu 1,5 la sută, fiind în mare parte îndreptate spre UE-27 (46,9 la sută din total).

Tabelul 7. Distribuția geografică a remiterilor personale (mil. USD)
Личные денежные переводы по странам (млн. Долл. США)
Geographical structure of personal remittances dynamics (US\$ million)

	2021				2022				2022 IV / 2021 IV (%)	2021	2022	2022 / 2021 (%)
	I	II	III	IV	I*	II*	III*	IV				
Credit, dintre care:	469,63	521,47	523,12	545,11	417,77	525,29	534,75	507,97	93,2	2 059,33	1 985,77	-3,6
Кредит, в т. ч.:												
Credit, of which:												
UE-27 / EC-27 / EU-27	251,70	282,54	283,74	302,93	237,88	266,63	235,09	238,05	78,6	1 120,91	977,65	-12,8
CSI / СНГ / CIS	68,78	71,48	76,37	76,87	39,29	114,45	157,17	130,74	170,1	293,50	441,65	50,5
Alte țări	149,15	167,45	163,01	165,31	140,60	144,21	142,49	139,18	84,2	644,92	566,48	-12,2
Другие страны												
Other countries												
Debit, dintre care:	90,51	102,49	120,21	114,87	180,66	146,87	121,16	116,61	101,5	428,08	565,30	32,1
Дебет, в т. ч.:												
Debit, of which:												
UE-27 / EC-27 / EU-27	42,07	44,57	57,88	52,79	111,51	89,06	69,73	65,34	123,8	197,31	335,64	70,1
CSI / СНГ / CIS	29,35	38,05	37,33	39,08	27,36	21,16	23,98	25,15	64,4	143,81	97,65	-32,1
Alte țări	19,09	19,87	25,00	23,00	41,79	36,65	27,45	26,12	113,6	86,96	132,01	51,8
Другие страны												
Other countries												
Sold, dintre care:	379,12	418,98	402,91	430,24	237,11	378,42	413,59	391,36	91,0	1 631,25	1 420,48	-12,9
Сальдо, в т. ч.:												
Balance, of which:												
UE-27 / EC-27 / EU-27	209,63	237,97	225,86	250,14	126,37	177,57	165,36	172,71	69,0	923,60	642,01	-30,5
CSI / СНГ / CIS	39,43	33,43	39,04	37,79	11,93	93,29	133,19	105,59	279,4	149,69	344,00	129,8
Alte țări	130,06	147,58	138,01	142,31	98,81	107,56	115,04	113,06	79,4	557,96	434,47	-22,1
Другие страны												
Other countries												
Remiteri personale: Ct, % la PIB	17,1	16,3	13,3	14,4	13,4	15,4	13,4	13,1	-1,3 p.p.	15,0	13,8	-1,2 p.p.
Личные денежные переводы: К,												
% к ВВП												
Personal remittances: Cr, % to GDP												

Notă: p.p. – puncte procentuale / процентные пункты / percentage points
** date revizuite / пересмотренные данные / revised data*

⁵ Remiterile personale reprezintă un articol suplimentar la balanța de plăți și reflectă valoarea remunerării nete a salariaților (excluzând cheltuielile lucrătorilor suportate în țara de prestare a muncii și unele taxe și impozite achitate de rezidenți peste hotare), a transferurilor personale și a celor de capital între gospodăriile casnice, indiferent de sursa de proveniență a acestora.

2. Contul de capital

Счёт операций с капиталом

Capital account

Contul de capital a consemnat, în trimestrul IV 2022, încasări nete în valoare de 19,73 mil. USD, comparativ cu perioada similară a anului precedent când acesta a înregistrat plăți nete de 9,37 mil. USD. Soldul contului de capital a fost determinat de creșterea cu 67,2 la sută a asistenței din exterior primite de administrația publică pentru finanțarea proiectelor investiționale. De asemenea au sporit și intrările de capital în sectorul privat cu 12,3 la sută, în timp ce ieșirile acestora s-au diminuat cu 52,3 la sută (tabelul 8).

Tabelul 8. Contul de capital - principalele componente (mil. USD)

Счет операций с капиталом - основные компоненты (млн. долл. США)

Capital account - main components (US\$ million)

	2021				2022				2021 IV / 2022 IV (%)	2021	2022	2022 / 2021 (%)
	I	II	III	IV	I*	II*	III*	IV				
Contul de capital	-8,36	-12,84	-20,45	-9,37	-6,95	-2,06	9,45	19,73	-	-51,02	20,17	-
Счет операций с капиталом												
Capital account												
Achiziționarea / cesiunea brută a activelor nefinanciare neproduse		0,02						-0,10	-	0,02	-0,10	-
Валовое приобретение / выбытие произведенных нефинансовых активов												
Gross acquisitions / disposals of nonproduced nonfinancial assets												
Transferuri de capital	-8,36	-12,86	-20,45	-9,37	-6,95	-2,06	9,45	19,83	-	-51,04	20,27	-
Капитальные трансферты												
Capital transfers												
<i>Administrația publică</i>	9,87	2,83	1,82	10,18	6,51	8,52	8,50	17,02	167,2	24,70	40,55	164,2
<i>Сектор госуд. Управления</i>												
<i>General government</i>												
<i>Societăți financiare și nefinanciare, GP și IFSLSGP</i>	-18,23	-15,69	-22,27	-19,55	-13,46	-10,58	0,95	2,81	-	-75,74	-20,28	26,8
<i>Финансовые организации, нефинансовые предприятия, домашние хозяйства и НКОДХ</i>												
<i>Financial and nonfinancial corporations, households, and NPISHs</i>												

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

3. Contul financiar

Финансовый счёт

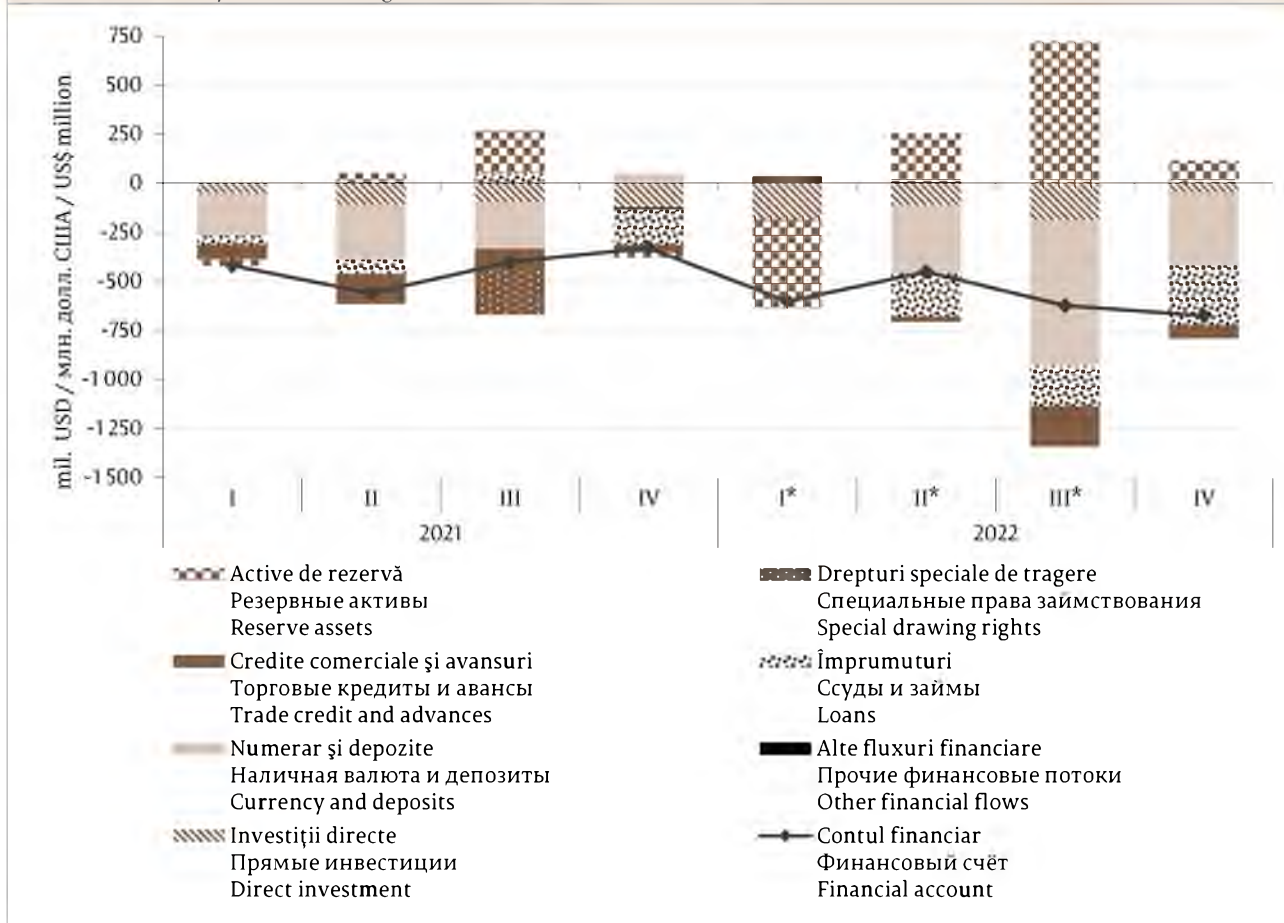
Financial account

Contul financiar al bilanței de plăți, în trimestrul IV 2022, a înregistrat o creștere a *activelor de rezervă*. Se atestă, însă și micșorări la activele sub formă de *numerar și depozite și împrumuturi*, ce reprezintă intrări nete de mijloace financiare, care au reprezentat principalele surse de finanțare a deficitului contului curent (tabelul 9).

Astfel, contul financiar al bilanței de plăți a înregistrat intrări nete de mijloace financiare în valoare de -676,24 mil. USD, ca urmare a creșterii nete a pasivelor rezidenților față de cele ale nerezidenților generate de tranzacțiile efective în sumă de 439,14 mil. USD, în timp ce activele financiare externe ale rezidenților s-au diminuat cu 237,10 mil. USD, în valoare netă (diagrama 14).

Principalele surse de finanțare a deficitului de cont curent, în trimestrul IV 2022, au fost intrările nete de capital sub formă de *numerar și depozite și împrumuturi*.

Diagrama 14. Evoluția contului financiar, pe categorii funcționale, fluxuri nete
Финансовый счёт по функциональным категориям, чистые потоки
Financial account by functional categories, net flows

Notă: (+) ieșiri nete, (-) intrări nete de capital

Примечание: (+) чистый отток, (-) чистый приток капитала

Note: (+) net capital outflow, (-) net capital inflow

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

Tabelul 9. Sursele de acoperire a necesarului net de finanțare, fluxuri financiare nete, % PIB
 Источники покрытия чистого заимствования, чистые финансовые потоки, % ВВП
 Sources of coverage for the net borrowing, net financial flows, % GDP

	2021				2022				2021	2022
	I	II	III	IV	I*	II*	III*	IV*		
Contul financiar Финансовый счет Financial account	-15,3	-17,6	-10,2	-8,7	-19,4	-13,3	-15,6	-17,5	-12,5	-16,3
Investiții directe, dintre care: Прямые инвестиции, в том числе: Direct investment, of which:	-1,8	-3,4	-2,4	-3,3	-6,0	-3,3	-4,7	-1,2	-2,8	-3,7
Participații și acțiuni, altele decât reinvestirea profiturilor Участие в капитале за исключением реинвестирования доходов Equity other than reinvestment of earnings	0,4	-0,9	-1,1	-0,3	-0,9	-0,3	-0,2	-0,2	-0,6	-0,4
Reinvestirea profiturilor Реинвестирование доходов Reinvestment of earnings	-2,1	-1,8	-1,2	-2,3	-4,2	-4,2	-2,4	-2,5	-1,8	-3,2
Instrumente de natura datoriei Долговые инструменты Debt instruments	-0,1	-0,7	-0,2	-0,7	-0,9	1,2	-2,1	1,5	-0,4	-0,1
Investiții de portofoliu și derivate financiare Портфельные инвестиции и производные финансовые инструменты Portfolio investment and financial derivatives	0,0	0,1	0,0	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
Alte investiții, dintre care: Прочие инвестиции, в том числе: Other investment, of which:	-12,2	-15,8	-13,3	-4,5	0,9	-17,2	-28,9	-19,3	-11,2	-17,1
Numerar și depozite Наличная валюта и депозиты Currency and deposits	-7,9	-8,7	-6,1	1,3	0,0	-10,1	-18,5	-9,6	-5,0	-10,1
Împrumuturi Ссуды и займы Loans	-1,6	-2,3	1,3	-4,8	-0,1	-6,5	-5,1	-8,0	-1,8	-5,1
Credite comerciale și avansuri Торговые кредиты и авансы Trade credit and advances	-2,7	-4,8	-2,6	-1,0	1,1	-0,8	-5,3	-1,7	-2,7	-1,9
Drepturi speciale de tragere Специальные права заимствования Special drawing rights			6,0							
Modificarea activelor de rezervă Изменение резервных активов Change in reserve assets	-1,3	1,6	5,5	-0,7	-14,3	7,2	18,0	3,0	1,5	4,4

Notă: (-) – intrări nete de capital, (+) – ieșiri nete de capital

Примечание: (-) – чистый приток капитала, (+) – чистый отток капитала

Note: (-) – net capital inflow, (+) – net capital outflow

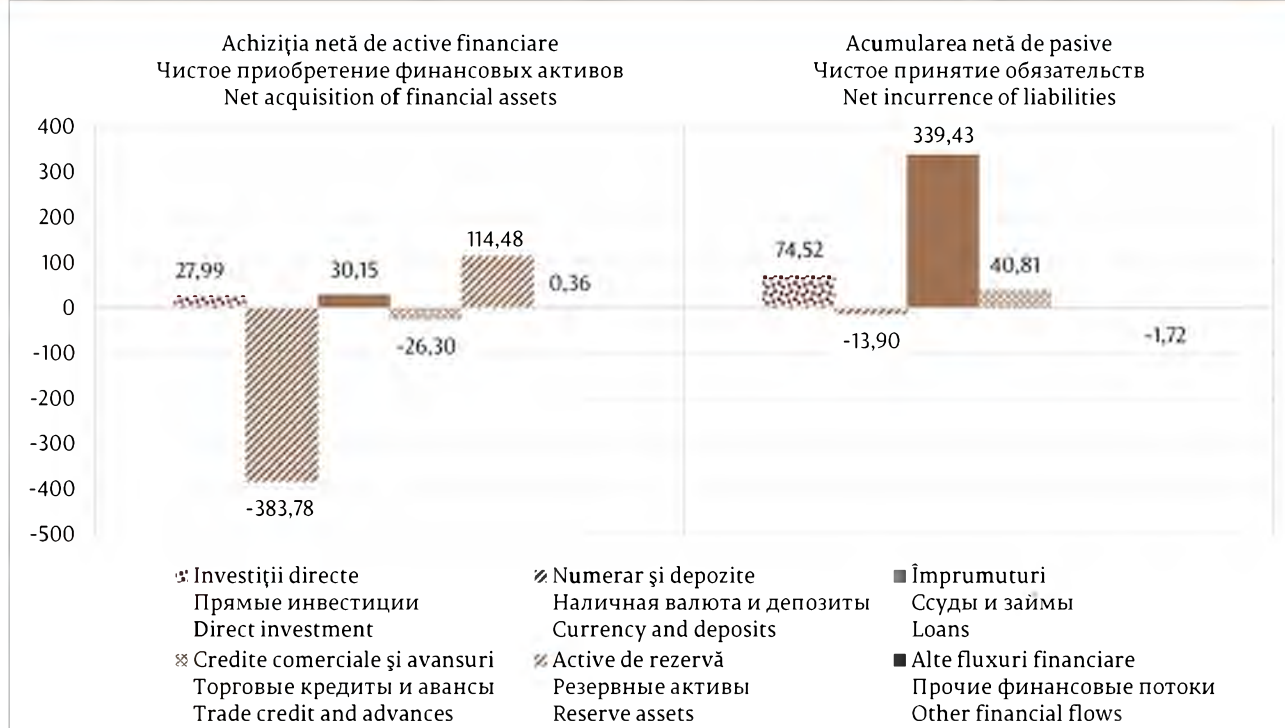
* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

Diminuarea netă a **activelor**, pe parcursul trimestrului IV 2022, a fost determinată, în special, de scăderea activelor sub formă de *numerar și depozite* - cu 383,78 mil. USD și a celor sub formă de *credite comerciale și avansuri* - cu 26,30 mil. USD.

Majorări au fost la *activele oficiale de rezervă* ale BNM cu 114,48 mil. USD, a *împrumuturilor* – cu 30,15 mil. USD, a activelor externe ale rezidenților sub formă de *investiții directe* în străinătate - cu 27,99 mil. USD și a *altor fluxuri financiare* cu 0,36 mil. USD (diagrama 15).

Micșorarea netă a activelor financiare a fost cauzată, în special, de numerar și depozite, în timp ce activele de rezervă s-au consolidat. Creșterea netă la pasive a fost determinată de evoluția împrumuturilor.

Diagrama 15. Contul financiar, active și pasive pe categorii funcționale în trimestrul IV 2022 (mil. USD)
Финансовый счёт, активы и обязательства по функциональным категориям в IV квартале 2022 года (млн. долл.США)
Financial account, assets and liabilities by functional categories in Quarter IV 2022 (US\$ million)

Pasivele s-au majorat, în trimestrul IV 2022, grație intrărilor nete sub formă de împrumuturi în valoare de 339,43 mil. USD (dintre care trageri - 437,20 mil. USD și rambursări - 97,77 mil. USD) (tabelul 10).

În trimestrul IV 2022, administrația publică a înregistrat trageri nete în valoare de 283,07 mil. USD, băncile licențiate - 60,49 mil. USD, alte societăți financiare - 4,57 mil. USD. Banca Națională a Moldovei a efectuat rambursări nete - de 5,67 mil. USD (împrumuturi de la FMI), iar societățile nefinanciare, gospodăriile populației și instituțiile fără scop lucrativ - de 3,03 mil. USD.

Administrația publică⁶ a contractat împrumuturi externe noi în valoare de 315,01 mil. USD, principalul creditor fiind Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare - 202,22 mil. USD; Agenția Franceză pentru Dezvoltare - 63,89 mil. USD; Banca Europeană de Investiții - 32,33 mil. USD; Asociația Internațională de Dezvoltare - 11,79 mil. USD; Agenția de Cooperare Internațională a Japoniei - 4,03 mil. USD și alți creditori - 0,75 mil. USD (diagrama 16).

⁶ Notă: Valoarea împrumuturilor administrației publice la 30.06.2022 (181,96 mil. USD) include tranșele la creditele ECF și EFF primite în mai 2022 de la FMI (reflectate conform Îndrumarului metodologic al FMI Statistica DE, 2014 <https://www.imf.org/external/np/sta/ed/ed.htm> para 2.26); datele publicate de MF privind soldul datoriei de stat la situația din 30.06.2022 nu includ aceste sume, ele fiind reflectate începând cu luna iulie 2022 (data intrării în vigoare a Legii nr. 7 din 21.01.2022 și Legii nr. 8 din 21.01.2022, care aproba atragerea de către Guvernul Republicii Moldova a împrumutului de stat extern din partea FMI).

Tablel 10. Împrumuturi externe (pasive), pe sectoare instituționale, valorificări și rambursări
 Внешние займы (обязательства), по институциональным секторам, привлечение и погашение
 External loans (liabilities), by institutional sector, drawings and repayments

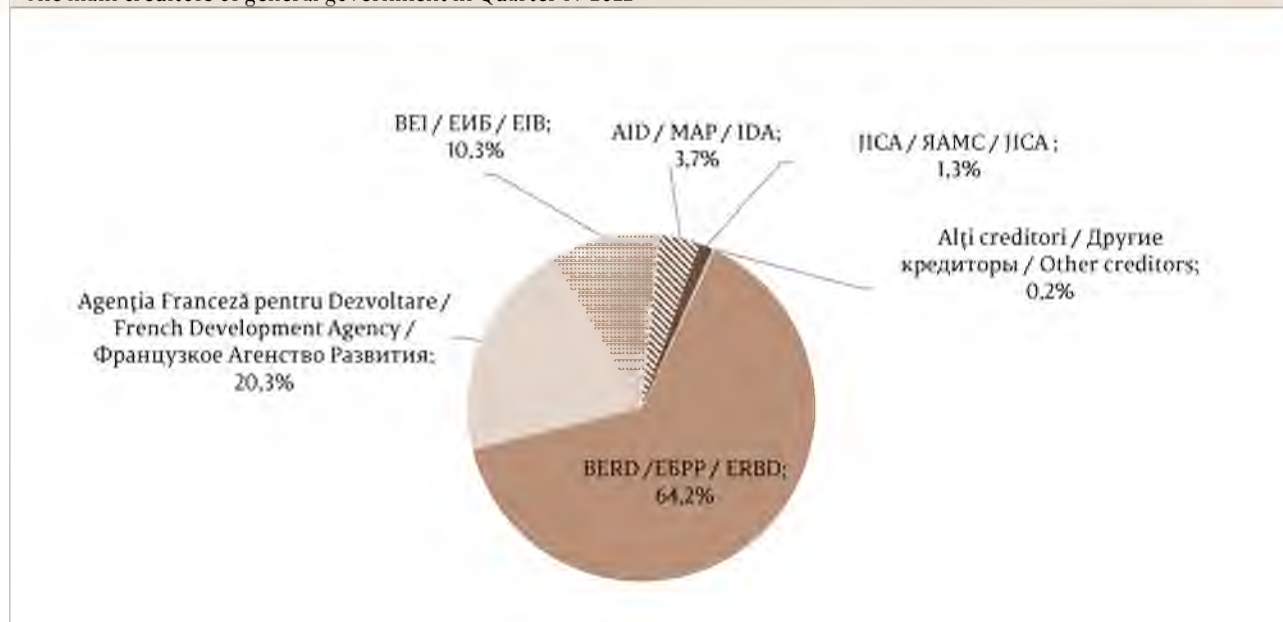
	2021				2022							
	III		IV		I*		II*		III*		IV	
	valor.	ramb.	valor.	ramb.	valor.	ramb.	valor.	ramb.	valor.	ramb.	valor.	ramb.
	mil. USD / млн. долл. США / US\$ million											
Împrumuturi	109,41	153,54	347,53	157,14	68,88	103,66	330,68	109,86	369,05	114,17	437,20	97,77
Ссуды и займы												
Loans												
Banca centrală		12,76		7,92		6,25		8,41		3,84		5,67
Центральный банк												
Central bank												
<i>termen lung / долгосрочные / long-term</i>		12,76		7,92		6,25		8,41		3,84		5,67
Administrația publică	25,40	45,96	183,50	23,46	24,93	32,36	181,96	24,60	277,44	26,88	315,01	31,94
Сектор гос. Управления												
General government												
<i>termen lung / долгосрочные / long-term</i>	25,40	45,96	183,50	23,46	24,93	32,36	181,96	24,60	277,44	26,88	315,01	31,94
Societăți care acceptă depozite, exclusiv BC	8,84	2,64	36,39	7,44	8,98	3,16	57,31	10,07	30,97	29,13	71,34	10,85
Депозитные организации, за искл. ЦБ												
Deposit-taking corporations, except CB												
<i>termen scurt / краткосрочные / short-term</i>							26,30			25,60	0,10	0,10
<i>termen lung / долгосрочные / long-term</i>	8,84	2,64	36,39	7,44	8,98	3,16	31,01	10,07	30,97	3,53	71,24	10,75
Societăți nefinanciare, GP și IFSLSGP	32,78	58,28	68,79	56,58	22,12	40,49	48,69	47,72	21,60	26,72	21,43	24,46
Нефин. предприятия, ДХ и НКОДХ												
Nonfinancial corporations, Hs and NPISHs												
<i>termen scurt / краткосрочные / short-term</i>	6,67	2,90	8,48	5,35	0,87	0,45	3,77	7,95	1,74	0,45	1,21	0,75
<i>termen lung / долгосрочные / long-term</i>	26,11	55,38	60,31	51,23	21,25	40,04	44,92	39,77	19,86	26,27	20,22	23,71
Alte societăți financiare	42,39	33,90	58,85	61,74	12,85	21,40	42,72	19,06	39,04	27,60	29,42	24,85
Прочие фин. организации												
Other financial corporations												
<i>termen scurt / краткосрочные / short-term</i>							0,02					
<i>termen lung / долгосрочные / long-term</i>	42,39	33,90	58,85	61,74	12,85	21,40	42,70	19,06	39,04	27,60	29,42	24,85

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

În trimestrul IV 2022, principalul creditor al administrației publice a fost Banca Europeană pentru Reconstrucție.
Diagrama 16. Principalii creditori ai administrației publice în trimestrul IV 2022

Основные кредиторы сектора государственного управления во IV квартале 2022 года

The main creditors of general government in Quarter IV 2022

La majorarea pasivelor au contribuit și cele sub formă de *investiții directe* în sumă netă de 74,52 mil. USD, ca urmare a creșterii reinvestirii profiturilor de 94,83 mil. USD, dar și a valorii nete a participațiilor la capital și a acțiunilor în proprietatea nerezidenților cu 27,19 mil. USD. Instrumentele de natura datoriei față de investitorii străini direcți s-au diminuat cu 47,50 mil. USD (tabelul 11).

Pasivele sub formă de *credite comerciale și avansuri* ale altor sectoare au crescut cu 40,81 mil. USD, pasivele sub formă de *numerar și depozite* s-au diminuat cu 13,90 mil. USD, iar *derivatele financiare* - cu 0,96 mil. USD.

Tabelul 11. Investiții directe, intrări și ieșiri de capital (mil. USD)

Прямые инвестиции, приток и отток капитала (млн. долл. США)

Direct investment, capital inflow and outflow (US\$ million)

	2021				2022							
	III		IV		I*		II*		III*		IV	
	intrări приток inflow	ieșiri отток outflow	intrări приток inflow	ieșiri отток outflow	intrări приток inflow	ieșiri отток outflow	intrări приток inflow	ieșiri отток outflow	intrări приток inflow	ieșiri отток outflow	intrări приток inflow	ieșiri отток outflow
Investiții directe Прямые инвестиции Direct investment	164,77	68,35	201,23	75,67	263,89	76,91	220,01	106,54	252,14	62,46	204,85	158,32
Active / Активы / Assets	18,16	17,89	9,24	27,79	18,17	31,59	19,98	27,12	23,90	30,73	11,57	39,56
Pasive / Обязательства / Liabilities	146,61	50,46	191,99	47,88	245,72	45,32	200,03	79,42	228,24	31,73	193,28	118,76
<i>Participații la capital și acțiuni ale fondurilor de investiții, exceptând reinvestirea profiturilor</i> <i>Участие в капитале за исключением реинвестирования доходов</i> <i>Equity other than reinvestment of earnings</i>	55,10	8,37	25,99	1,10	62,65	24,61	18,96	1,53	27,22	7,25	47,53	20,34
<i>Reinvestirea profiturilor (+) / pierderi (-) Реинвестирование доходов (+) / убытки (-)</i> <i>Reinvestment of earnings (+) / losses (-)</i>	47,83		86,37		132,12		143,70		97,70		94,83	
<i>Instrumente de natura datoriei</i> <i>Долговые инструменты</i> <i>Debt instrument</i>	43,68	42,09	79,63	46,78	50,95	20,71	37,37	77,89	103,32	24,48	50,92	98,42

Notă: Achiziția activelor financiare se reflectă pe debit la ieșiri, iar retragerea activelor financiare - pe credit la intrări. Acumularea pasivelor se reflectă pe credit la intrări, iar stingerea pasivelor - pe debit la ieșiri.

Примечание: Приобретение финансовых активов представлено по дебету (отток), а выбытие финансовых активов - по кредиту (приток). Принятие обязательств представлено по кредиту (приток), а погашение обязательств - по дебету (отток).

Note: Acquisition of financial assets is presented on the debit (outflow), disposal of financial assets - on the credit (inflow). Incurrence of liabilities is presented on the credit (inflow), extinguishing of liabilities - on the debit (outflow).

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

II. Poziția investițională internațională la 31.12.2022 (date provizorii)

Международная инвестиционная позиция на 31.12.2022 (предварительные данные)

International investment position at 12/31/2022 (preliminary data)

Poziția investițională internațională (PII) a Republicii Moldova, la 31.12.2022, a totalizat -6 041,22 mil. USD (sau -41,9 la sută raportat la PIB), soldul net debitor aprofundându-se față de situația de la sfârșitul anului 2021 cu 15,8 la sută (tabelul 12).

Tabelul 12. Indicatorii principali aferenți poziției investiționale internaționale (MBP6)

Основные показатели международной инвестиционной позиции (РПБ6)

Main indicators of the international investment position (BPM6)

	31.03. 2021	30.06. 2021	30.09. 2021	31.12. 2021	31.03. 2022*	30.06. 2022*	30.09. 2022*	31.12. 2022	31.12. 2022 / 31.12. 2021
	mil. USD / млн. долл. США / US\$ million								%
Poziția investițională internațională netă Чистая МИП Net international investment position	-4 808,30	-5 101,71	-5 199,49	-5 218,42	-5 628,61	-5 720,57	-5 673,92	-6 041,22	115,8
<i>Active / Активы / Assets</i>	5 974,30	5 999,90	6 231,01	6 448,98	6 056,83	5 874,48	6 187,45	6 472,65	100,4
<i>Pasive / Обязательства / Liabilities</i>	10 782,60	11 101,61	11 430,50	11 667,40	11 685,44	11 595,05	11 861,37	12 513,87	107,3
Activele oficiale de rezervă Официальные резервные активы Official reserve assets	3 707,68	3 774,38	3 961,82	3 901,88	3 432,43	3 616,39	4 227,54	4 474,17	114,7
Investițiile directe, pasive Прямые инвестиций, обязательства Direct investment, liabilities	4 599,02	4 685,05	4 787,85	4 801,48	4 893,73	4 804,42	4 892,16	4 926,40	102,6
Împrumuturi (fără cele intragrup), pasive Внешние кредиты (за исключением межфилиальных), обязательства Loans (without intercompany loans), liabilities	4 060,16	4 170,06	4 078,41	4 203,62	4 119,38	4 195,57	4 253,45	4 834,37	115,0
	%								p.p.
PII / PIB МИП / ВВП IIP / GDP	-40,5	-40,3	-39,6	-38,1	-40,1	-40,1	-39,6	-41,9	-3,8
Activele externe / pasivele externe Внешние активы / обязательства Foreign assets / foreign liabilities	55,4	54,0	54,5	55,3	51,8	50,7	52,2	51,7	-3,6
Pondereă ISD în stocul pasivelor externe Доля ПИИ в накопленных внешних обязательствах Share of FDI in the stock of foreign liabilities	42,7	42,2	41,9	41,2	41,9	41,4	41,2	39,4	-1,8
Pondereă împrumuturilor (fără împrumuturile intragrup) în stocul pasivelor externe Доля иностранных кредитов (за исключением межфилиальных) в накопленных внешних обязательствах Share of loans (without intercompany loans) in the stock of foreign liabilities	37,7	37,6	35,7	36,0	35,3	36,2	35,9	38,6	2,6

Notă: p.p. – puncte procentuale / Примечание: n.p. – процентные пункты / Note: p.p. – percentage points

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

Poziția activelor financiare externe a totalizat 6 472,65 mil. USD, majorându-se cu 0,4 la sută de la începutul anului, iar a pasivelor – 12 513,87 mil. USD, în creștere cu 7,3 la sută. Raportul dintre poziția activelor și pasivelor externe a constituit 51,7 la sută (-3,6 p.p. față de situația de la finele anului 2021).

Poziția activelor financiare a fost influențată în sensul majorării de către alte schimbări (855,49 mil. USD), în timp ce fluxul negativ înregistrat în balanța de plăți (-673,94 mil. USD), fluctuația

ratelor de schimb ale valutelor originale față de dolarul SUA (-146,71 mil. USD) și modificarea prețurilor instrumentelor financiare (-11,17 mil. USD) au influențat poziția activelor în sensul scăderii (tabelul 13).

Tabelul 13. Poziția investițională internațională (MBP6), la 31.12.2022 (mil. USD)

Международная инвестиционная позиция (РПБ6) по состоянию на 31.12.2022 (млн. долл. США)

International investment position (BPM6) as of 12/31/2022 (US\$ million)

	Poziția la Остаток на Position as of 31.12.2021	Modificări care reflectă: Изменения, отражающие: Changes reflecting:					Poziția la Остаток на Position as of 31.12.2022
		dinamica totală всего измене- ний total changes	fluxul din BP операции ПБ BOP transact- ions	schimbări de preț результат пере- оценки price changes	fluctuația ratei de schimb изменение обменного курса exchange rate changes	alte schimbări прочие измене- ния other changes	
Poziția investițională internațională (netă) Международная инв. позиция (чистая) International investment position (net)	-5 218,42	-822,80	-2 357,17	203,47	443,53	887,37	-6 041,22
Active / АКТИВЫ / Assets	6 448,98	23,67	-673,94	-11,17	-146,71	855,49	6 472,65
Investiții directe Прямые инвестиции Direct investment	345,94	58,46	55,36		3,10		404,40
Investiții de portofoliu Портфельные инвестиции Portfolio investment	12,12	1,71	1,87	0,01	-0,17		13,83
Derivate financiare Производные фин. инструменты Financial derivatives	4,00						4,00
Alte investiții Прочие инвестиции Other investment	2 185,04	-608,79	-1 368,51		-95,77	855,49	1 576,25
Active de rezervă* Резервные активы* Reserve assets*	3 901,88	572,29	637,34	-11,18	-53,87		4 474,17
Pasive / Обязательства / Liabilities	11 667,40	846,47	1 683,23	-214,64	-590,24	-31,88	12 513,87
Investiții directe Прямые инвестиции Direct investment	4 801,48	124,92	592,04	-214,64	-228,60	-23,88	4 926,40
Investiții de portofoliu Портфельные инвестиции Portfolio investment	23,79	0,88	1,03		-0,15		24,67
Derivate financiare Производные фин. инструменты Financial derivatives	5,15	-0,56	-0,56				4,59
Alte investiții Прочие инвестиции Other investment	6 836,98	721,23	1 090,72		-361,49	-8,00	7 558,21

Notă: Pentru evaluarea pozițiilor se utilizează cross-cursurile oficiale de schimb ale valutelor originale față de dolarul SUA, la sfârșit de perioadă. / Примечание: Для оценки остатков были применены официальные кросс-курсы оригинальных валют к доллару США на конец периода. / Note: Official cross-exchange rates of original currencies against the US dollar at period-end are used for the evaluation of positions.

* Fluxuri evaluate la rata de schimb zilnică / операции ПБ оцениваются по ежедневному обменному курсу / BOP flow valued at daily exchange rate

Poziția pasivelor a fost determinată de fluxul pozitiv înregistrat în bilanța de plăți (1 683,23 mil. USD). Fluctuația ratelor de schimb ale valutelor originale față de dolarul SUA (-590,24 mil. USD), modificarea prețurilor instrumentelor financiare (-214,64 mil. USD) și alte schimbări (-31,88 mil. USD) au influențat poziția pasivelor în sensul scăderii.

Din punctul de vedere al structurii PII pe sectoare instituționale, BNM a înregistrat creșterea poziției creditoare nete relative la PIB. Deși administrația publică și alte sectoare (alte societăți

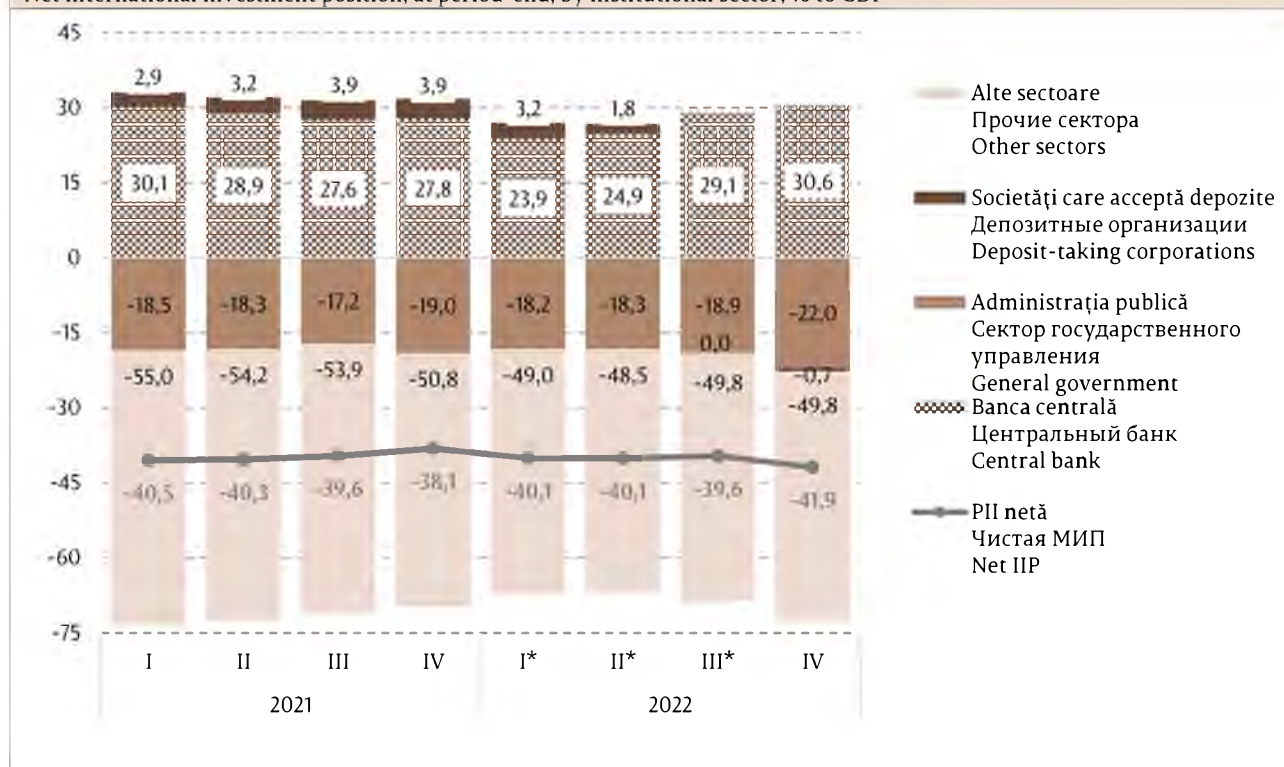
financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și instituțiile fără scop lucrativ) au înregistrat creșterea pozițiilor lor debitoare nete față de nerezidenți, pozițiile nete debitoare relative la PIB s-au îmbunătățit (diagrama 17).

La 31.12.2022, soldul net debitor al poziției investiționale internaționale relativ la PIB s-a aprofundat față de 31.12.2021, datorită diminuării poziției nete creditoare ale societăților care acceptă depozite cu -4,6 p.p., până la o poziție netă debitoare de -0,7 la sută în PIB, precum și de înrăutățirea poziției nete debitoare relativă la PIB a administrației publice cu -3,0 p.p., până la -22,0 la sută în PIB.

Diagrama 17. Poziția investițională internațională net, la sfârșitul perioadei, pe sectoare instituționale, % la PIB

Чистая международная инвестиционная позиция, по состоянию на конец периода, по институциональным секторам, % к ВВП

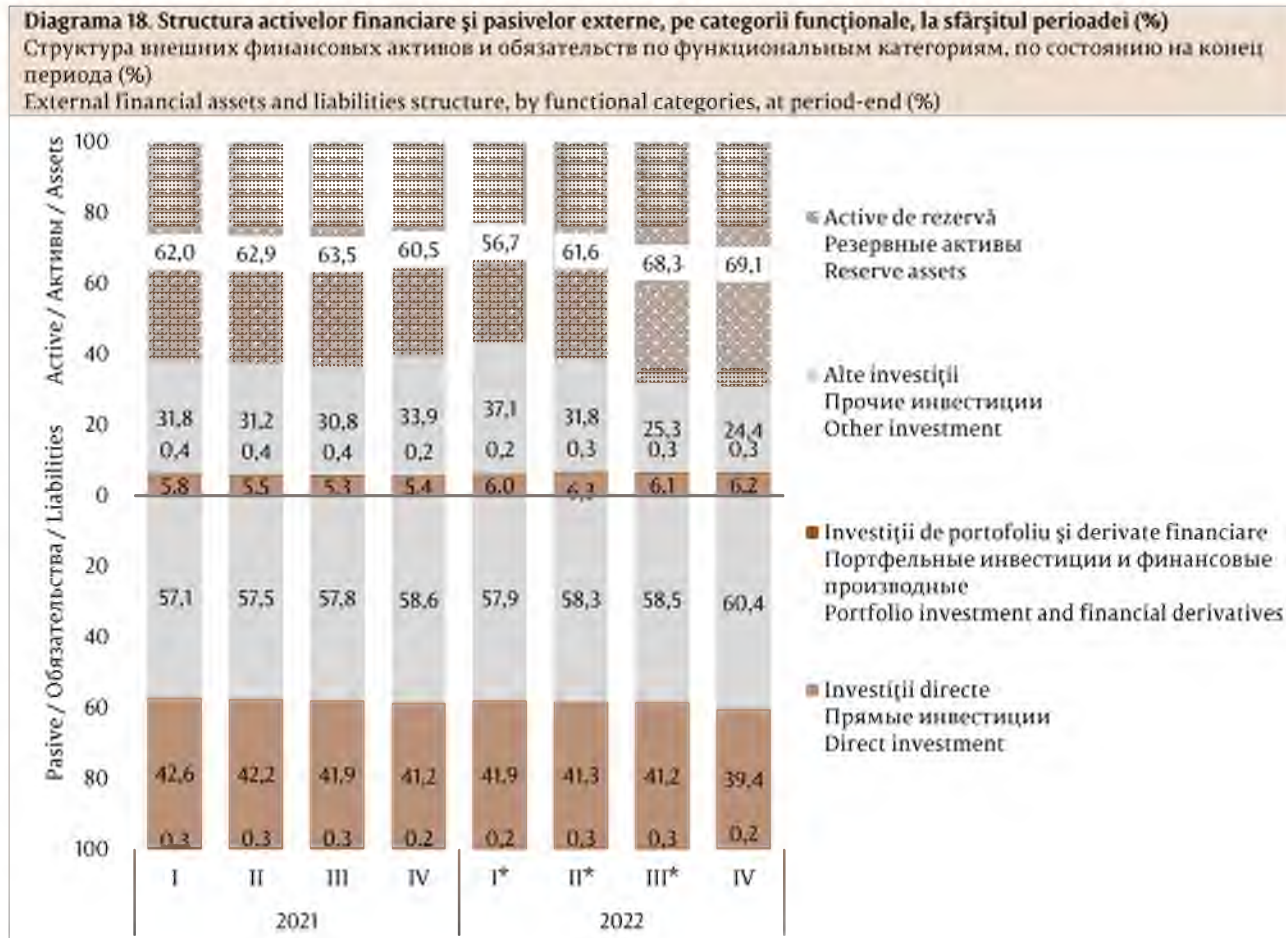
Net international investment position, at period-end, by institutional sector, % to GDP

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

Din punctul de vedere al structurii PII pe categorii funcționale, majorarea poziției **activelor** financiare externe la sfârșitul anului 2022, a fost influențată de creșterea acestora sub formă de *investiții directe* cu 16,9 la sută, *active de rezervă* – cu 14,7 la sută și *investiții de portofoliu* - cu 14,1 la sută. Totodată, poziția activelor sub formă de *alte investiții* a scăzut cu 27,9 la sută, în special, a celor sub formă de numerar și depozite, care s-au diminuat cu 47,6 la sută, dar și a celor sub formă de credite comerciale și avansuri (-9,3 la sută), (diagrama 18).

Activele de rezervă dețin ponderea majoră în totalul activelor financiare, în timp ce alte investiții și investițiile directe dețin ponderi semnificative în totalul pasivelor.

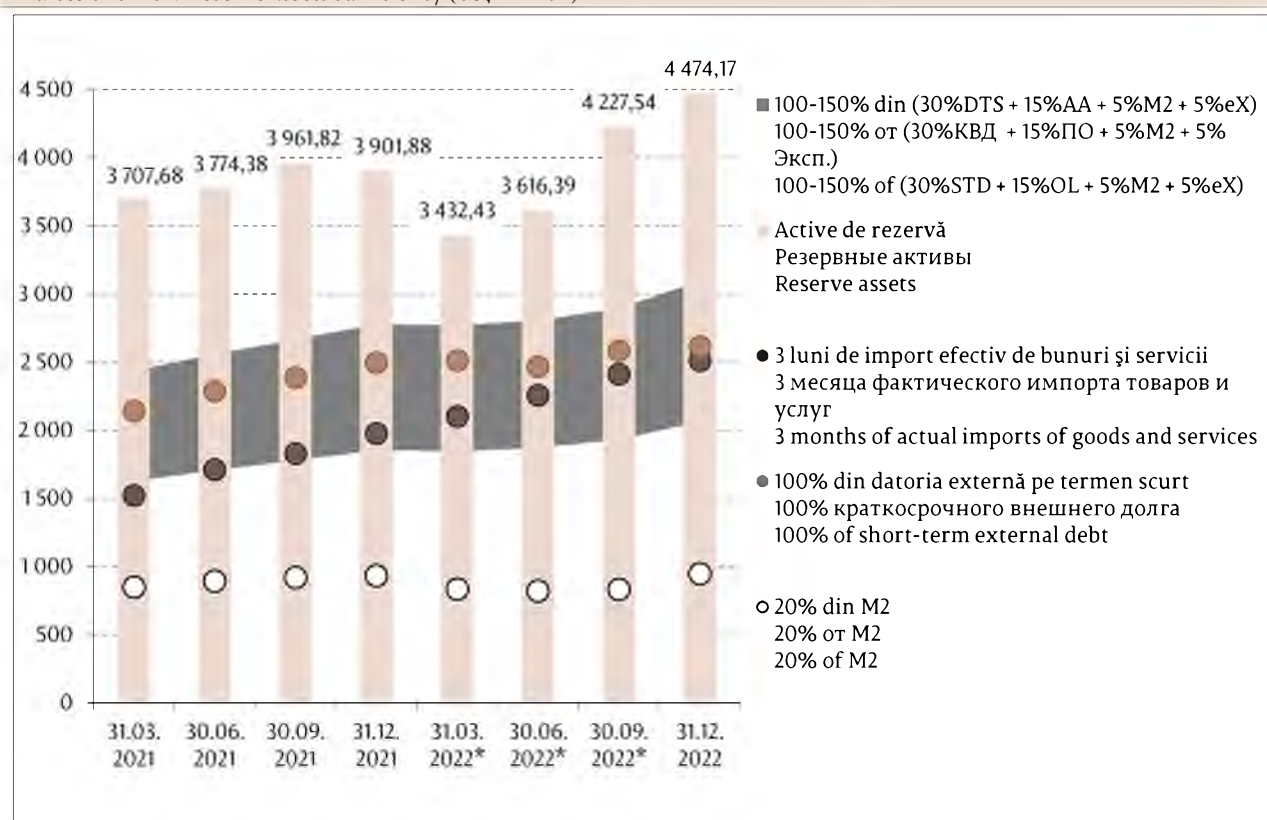
Poziția activelor oficiale de rezervă a constituit 4 474,17 mil. USD la 31.12.2022, ceea ce corespunde tuturor criteriilor de suficiență:

- (i) acoperirea a cel puțin 3 luni de importuri de bunuri și servicii (au acoperit 5,3 luni de import efectiv);
- (ii) acoperirea integrală prin rezerve a datoriei externe pe termen scurt (au acoperit 171,1 la sută);
- (iii) acoperirea a 20% din masa monetară M2 (au acoperit 94,2 la sută);
- (iv) acoperirea a 100-150% din suma: 30% din datoria externă pe termen scurt + 15% din alte angajamente externe + 5% din M2 + 5% din exporturi de bunuri și servicii (au acoperit 216,9 la sută), (diagrama 19).

La 31.12.2022, poziția activelor oficiale de rezervă s-a majorat comparativ cu 31.12.2021 și corespunde tuturor criteriilor de suficiență.

Diagrama 19. Indicatorii suficienței activelor oficiale de rezervă (mil. USD)

Показатели достаточности официальных резервных активов (млн. долл. США)
Indices of official reserve assets sufficiency (US\$ million)

Notă: DTS - datoria pe termen scurt (după scadența originală), AA - alte angajamente, M2 - masa monetară, eX - export de bunuri și servicii / Примечание: КВД - краткосрочный внешний долг, ПО - прочие обязательства, M2 - денежная масса, Эксп - экспорт товаров и услуг / Note: STD - short-term debt, OL - other liabilities, M2 - broad money, eX - export of goods and services. Criteriile se bazează pe recomandările FMI din "Assessing Reserve Adequacy - Specific Proposals", aprilie 2015

Критерии основаны на рекомендациях МВФ из "Assessing Reserve Adequacy - Specific Proposals", апрель 2015 г.

Criteria are based on the IMF recommendations specified in "Assessing Reserve Adequacy - Specific Proposals", April 2015:

<http://www.imf.org/external/np/pp/eng/2014/12/1914.pdf>

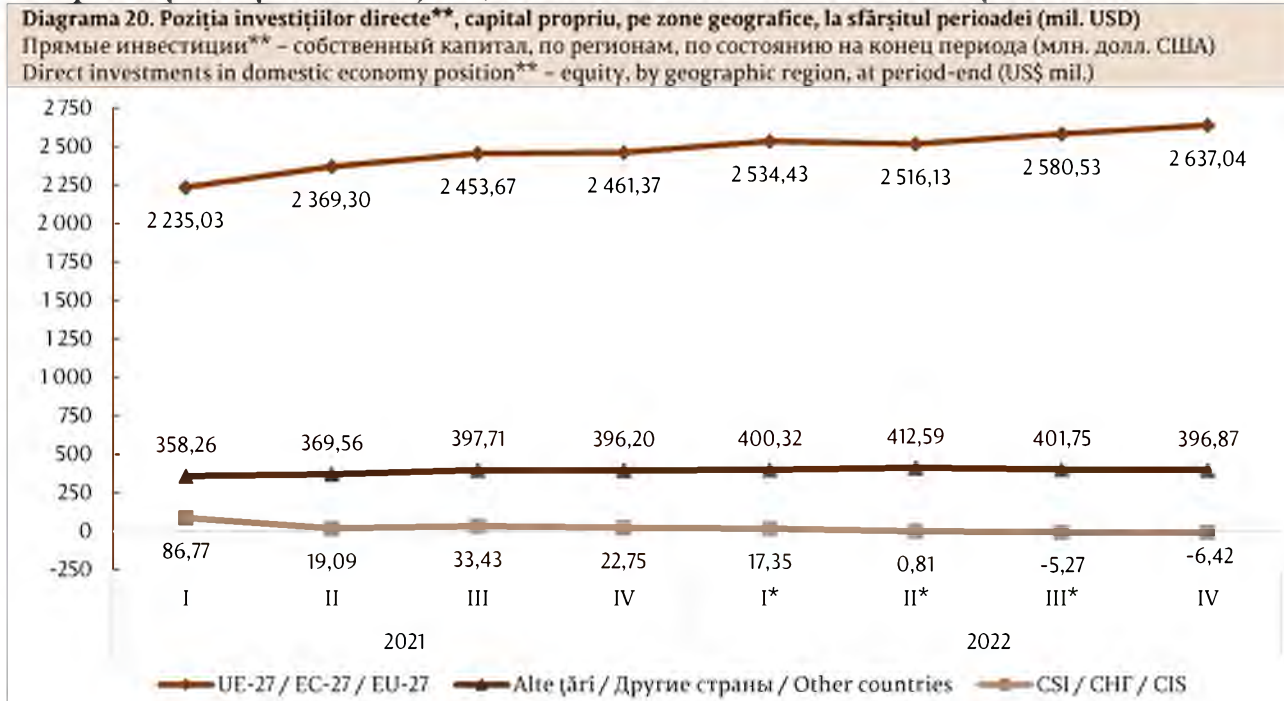
* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

Evoluția poziției **pasivelor** a fost condiționată de creșterea cu 10,5 la sută a angajamentelor sub formă de **alte investiții**, ele deținând ponderea majoră (60,4 la sută) în pasivele externe ale țării. Alte investiții au constat în proporție de 64,0 la sută din **împrumuturi**, 27,6 la sută - **credite comerciale și avansuri**, 5,0 la sută - **drepturi speciale de tragere**, 2,7 la sută - **numerar și depozite** și 0,7 la sută - **alte pasive**.

Totodată, angajamentele sub formă de **investiții directe**, care dețin 39,4 la sută din angajamentele externe ale țării, s-au majorat cu 2,6 la sută comparativ cu 31.12.2021. Poziția investițiilor directe în capitalul propriu a însumat 3 027,49 mil. USD (+5,1 la sută comparativ cu 31.12.2021), iar a instrumentelor de natura datoriei - 1 898,91 mil. USD (-1,2 la sută).

În distribuția geografică a investițiilor directe sub formă de participații și acțiuni acumulate, cele din țările UE-27 s-au majorat cu 7,1 la sută, deținând ponderea majoră, de 87,1 la sută, iar cele din alte țări au crescut cu 0,2 la sută, deținând 13,1 la sută. Totodată, directe sub formă de participații și acțiuni provenite din CSI au scăzut până la -6,42 mil. USD la data de 31.12.2022, din cauza pierderilor înregistrate (diagrama 20).

Pozițiile investițiilor directe sub formă de participații și acțiuni provenite din Uniunea Europeană și alte țări s-au majorat, iar a celor din CSI s-au diminuat față de 31.12.2021.

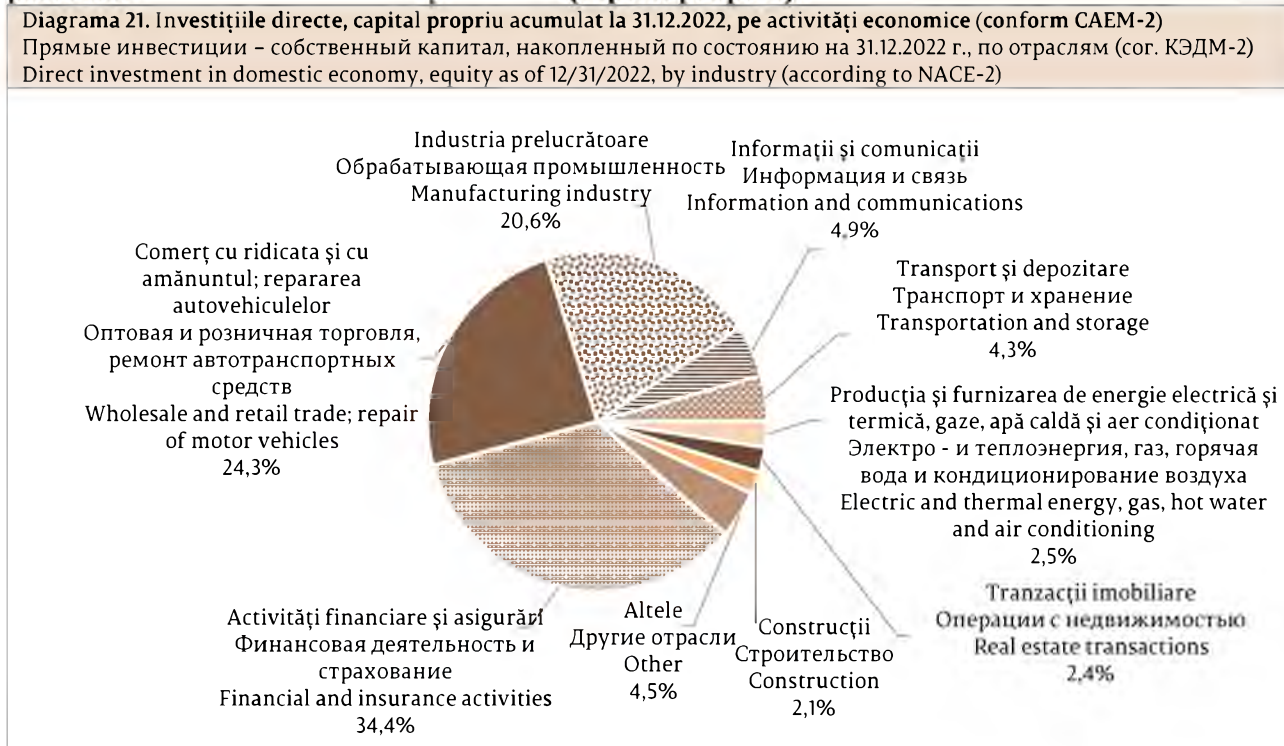
* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

** poziții calculate conform valorii de bilanț, distribuția pe țări în baza investitorului nemijlocit

** остатки, отраженные по методу оценки "собственные средства по балансовой стоимости", распределение по странам в соответствии с непосредственным инвестором

** positions calculated according to the own funds at book value method, by immediate investor's country

Activitățile financiare și asigurările, comerțul cu ridicata și cu amănuntul, și industria prelucrătoare au fost sectoarele care au continuat să dețină ponderile cele mai mari în poziția pasivelor sub formă de investiții directe (capital propriu).

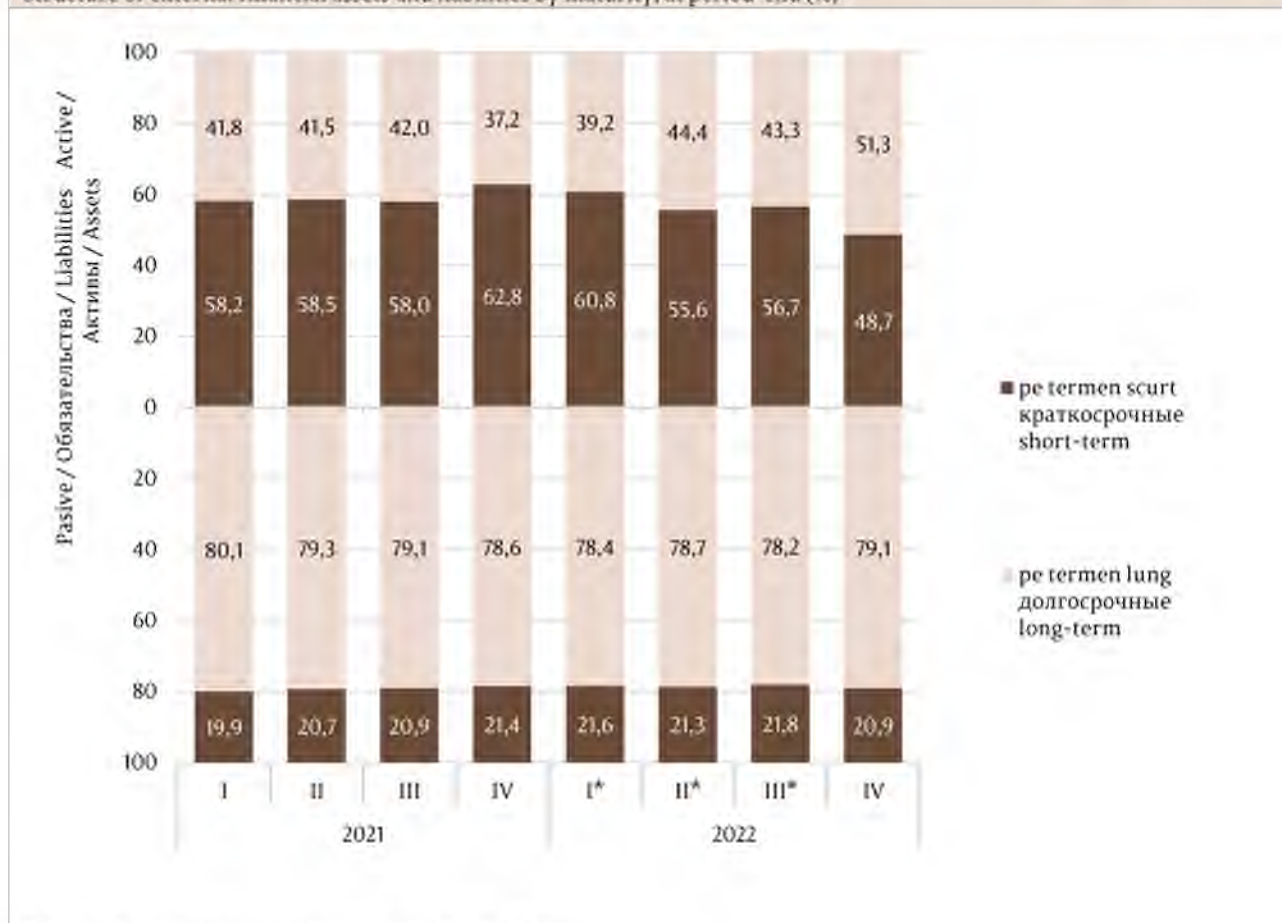

Notă: Date estimate / Примечание: Оценочные данные / Note: Estimated data

În structura pe scadențe a *activelor financiare*, raportul dintre activele pe termen lung și cele pe termen scurt reprezintă 1,1 (diagrama 22). Astfel, în totalul *creanțelor* predomină cele *pe termen lung*, cu o pondere de 51,3 la sută, alcătuite, în mare parte, din active de rezervă (numerar și depozite, aur monetar) – 79,5 la sută, investiții directe – 11,6 la sută și alte investiții – 8,5 la sută. Structura *pasivelor* externe arată prevalența considerabilă a angajamentelor pe termen lung (79,1 la sută), în timp ce pasivele *pe termen scurt* dețin o pondere de 20,9 la sută. Raportul dintre *pasivele* pe termen lung și cele pe termen scurt este de 3,8.

Ponderea majoră în structura activelor financiare revine, în premieră, celor pe termen lung, iar în cazul pasivelor cele pe termen lung au continuat să prevaleze.

Diagrama 22. Structura activelor financiare și pasivelor externe, pe scadențe, la sfârșitul perioadei (%)
Структура внешних финансовых активов и обязательств по срокам погашения, по состоянию на конец периода (%)
Structure of external financial assets and liabilities by maturity, at period-end (%)

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

III. Datoria externă brută la 31.12.2022 (date provizorii)

Внешний долг Республики Молдова по состоянию на 31.12.2022 (предварительные данные)

External debt of the Republic of Moldova as of 12/31/2022 (preliminary data)

Datoria externă brută a Republicii Moldova pe parcursul anului 2022, a crescut cu 8,0 la sută și la 31.12.2022 a totalizat 9 457,80 mil. USD (tabelul 14). Raportul datoriei externe brute la PIB a constituit 65,6 la sută, fiind cu 1,6 p.p. mai mare față de 31.12.2021, datorită PIB-ului în creștere (diagrama 23).

Tabelul 14. Datoria externă brută⁷ (MBP6) pe sectoare instituționale și pe scadențe (originale) (mil. USD)

Валовой внешний долг (РПБ6) по институциональным секторам и срокам погашения (изначальным) (млн. долл. США)

Gross external debt (BPM6) by institutional sectors and maturities (original) (US\$ million)

	31.12. 2021	31.03. 2022*	30.06. 2022*	30.09. 2022*	31.12. 2022	31.12.2022 / 31.12.2021
Administrația publică	2 606,58	2 561,25	2 606,87	2 705,66	3 172,85	121,7
Сектор государственного управления						
General government						
Pe termen scurt / Кратк. обязательства / Short-term	0,12	0,11	0,11	0,59	0,68	566,7
Pe termen lung / Долг. обязательства / Long-term	2 606,46	2 561,14	2 606,76	2 705,07	3 172,17	121,7
dintre care datoria UAT* / в т.ч. долг АТЕ* / of which: debt of ATU**	20,37	19,70	20,05	17,98	31,55	154,9
Banca centrală / Центральный банк / Central bank	92,39	85,16	73,87	66,88	63,98	69,2
Pe termen lung / Долг. обязательства / Long-term	92,39	85,16	73,87	66,88	63,98	69,2
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	342,66	353,25	394,63	433,47	505,00	147,4
Депозитные организации за исключением центрального банка						
Deposit-taking corporations except central bank						
Pe termen scurt / Кратк. обязательства / Short-term	158,57	165,76	194,12	217,87	210,72	132,9
Pe termen lung / Долг. обязательства / Long-term	184,09	187,49	200,51	215,60	294,28	159,9
Alte sectoare / Другие секторы / Other sectors	3 795,47	3 763,41	3 686,21	3 733,82	3 817,05	100,6
Pe termen scurt / Кратк. обязательства / Short-term	2 089,70	2 097,28	2 028,56	2 112,54	2 143,35	102,6
Pe termen lung / Долг. обязательства / Long-term	1 705,77	1 666,13	1 657,65	1 621,28	1 673,70	98,1
<i>Alte societăți financiare</i>	<i>284,60</i>	<i>279,49</i>	<i>302,34</i>	<i>313,41</i>	<i>319,51</i>	<i>112,3</i>
<i>Прочие финансовые организации</i>						
<i>Other financial corporations</i>						
Pe termen scurt / Кратк. обязательства / Short-term	30,08	33,52	32,73	32,36	33,89	112,7
Pe termen lung / Долг. обязательства / Long-term	254,52	245,97	269,61	281,05	285,62	112,2
<i>Societăți nefinanciare</i>	<i>3 448,01</i>	<i>3 420,83</i>	<i>3 320,01</i>	<i>3 355,26</i>	<i>3 431,33</i>	<i>99,5</i>
<i>Нефинансовые предприятия</i>						
<i>Nonfinancial corporations</i>						
Pe termen scurt / Кратк. обязательства / Short-term	2 057,98	2 062,02	1 993,80	2 077,76	2 106,80	102,4
Pe termen lung / Долг. обязательства / Long-term	1 390,02	1 358,80	1 326,20	1 277,49	1 324,52	95,3
dintre care datoria corporațiilor publice в т.ч. долг государственных корпораций of which: debt of public corporations	32,03	31,54	28,86	26,39	26,78	83,6
Gospodăriile populației și IFSLSGP***	62,86	63,09	63,86	65,15	66,21	105,3
Домашние хозяйства и НКОДХ***						
Households and NPISHs***						
Pe termen scurt / Кратк. обязательства / Short term	1,64	1,74	2,03	2,42	2,66	162,4
Pe termen lung / Долг. обязательства / Long-term	61,23	61,36	61,84	62,74	63,56	103,8
Investiții directe: creditarea intragrup	1 921,15	1 941,62	1 874,87	1 915,15	1 898,92	98,8
Прямые инвестиции: межфилиальное кредитование						
Direct investment: intercompany lending						
Pe termen scurt / Кратк. обязательства / Short-term	248,35	250,32	243,52	255,06	260,06	104,7
Pe termen lung / Долг. обязательства / Long-term	1 672,80	1 691,30	1 631,35	1 660,09	1 638,86	98,0
TOTAL / ВСЕГО / TOTAL	8 758,25	8 704,69	8 636,45	8 854,98	9 457,80	108,0

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

** UAT - unități administrativ-teritoriale / АТЕ - административно-территориальные единицы / ATU - administrative-territorial units

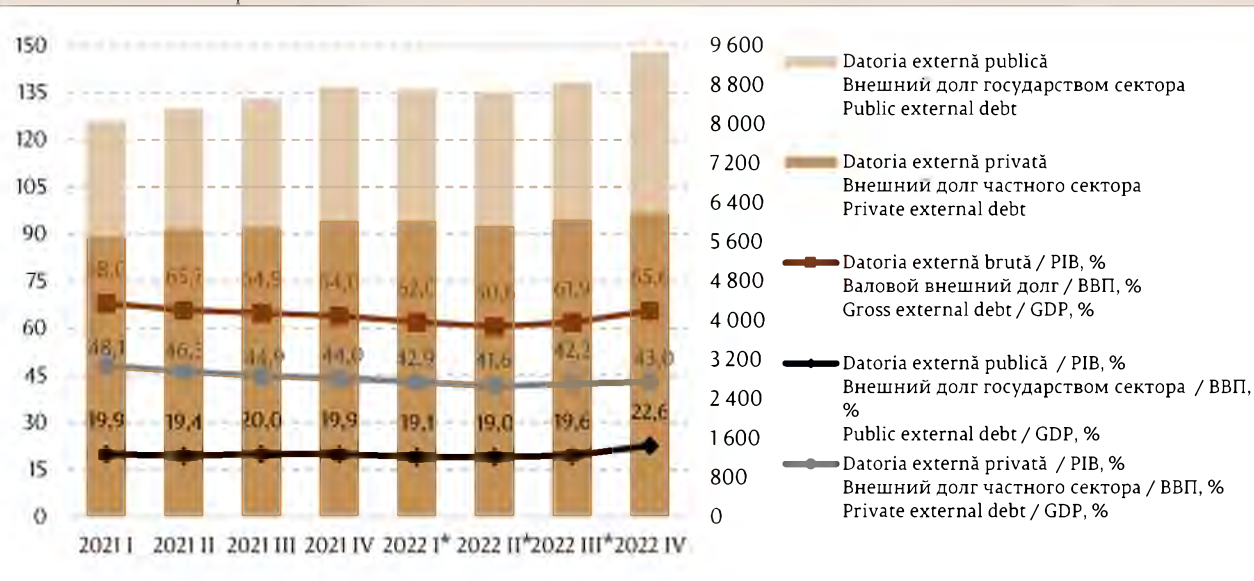
*** IFSLSGP - instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației / НКОДХ - некоммерческие организации, обслуживающие домашние хозяйства / NPISHs - nonprofit institutions serving households

⁷ Au fost corectate datele privind alte angajamente aferente datoriei pentru anul 2021.

La finele anului 2022, raportul datoriei externe brute la PIB s-a majorat.

Diagrama 23. Datoria externă brută, la sfârșitul perioadei

Валовой внешний долг, на конец периода
Gross external debt at period-end

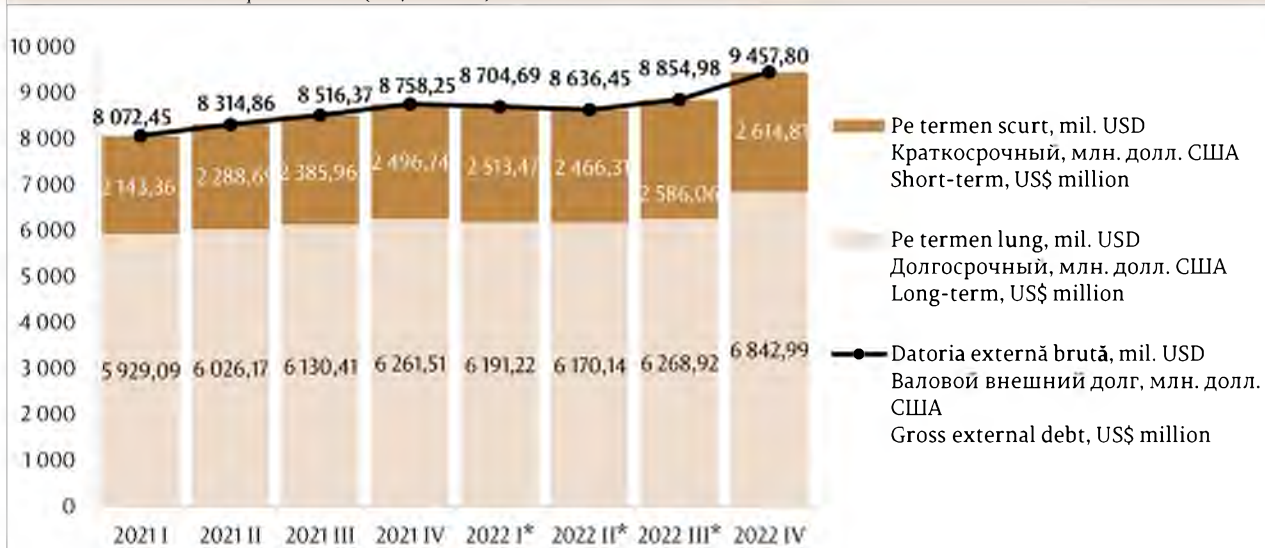
* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

Cea mai mare parte a soldului datoriei externe brute îi revine *datoriei pe termen lung* – 72,4 la sută, valoarea acesteia înregistrând o creștere față de finele anului 2021 (+9,3 la sută). *Datoria externă pe termen scurt* s-a majorat cu 4,7 la sută la 31.12.2022 și i-a revenit o pondere de 27,6 la sută din total (diagrama 24).

Pe parcursul trimestrului IV 2022, datoria externă brută a crescut, drept urmare a majorării atât a datoriei pe termen scurt, cât și a datoriei pe termen lung.

Diagrama 24. Datoria externă brută, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

Валовой внешний долг, на конец периода (млн. долларов США)
Gross external debt at period-end (US\$ million)

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

Analiza indicatorilor principali ai datoriei externe denotă o calitate constantă a finanțării externe avantajoase exprimate indirect prin *rata medie trimestrială implicită a dobânzii la datoria externă sub formă de împrumuturi și alocări de DST* (tabelul 15).

Scadența medie implicită a datoriei externe pe termen lung sub formă de împrumuturi a manifestat o tendință pozitivă, ceea ce reflectă noi valorificări de finanțare pe termen lung, fapt confirmat și prin evoluția ratei reînnoirii finanțării, care a înregistrat o creștere cu 122 p.p. față de sfârșitul anului 2021.

Tabelul 15. Indicatorii principali aferenți datoriei externe (MBP6)

Основные показатели внешнего долга (РПБ6)

Main indicators of the external debt (BPM6)

	31.03 2021	30.06 2021	30.09. 2021	31.12 2021	31.03. 2022*	30.06. 2022*	30.09. 2022*	31.12. 2022	31.12.2022 / 31.12.2021
									p.p.
Pondereea datoriei externe publice în DE brută p.p. Доля внешнего долга гос. сектора в валовом внешнем долге Share of public external debt in gross external debt	29,2	29,5	30,8	31,2	30,8	31,4	31,6	34,5	3,3
Pondereea DE pe termen lung în DE brută Доля долгосрочного долга в валовом ВД Share of long-term ED in gross ED	73,4	72,5	72,0	71,5	71,1	71,4	70,8	72,4	0,9
Pondereea creditorilor organizații internaționale și guverne străine în DE sub formă de împrumuturi și alocări de DST Доля международных организаций и иностраных правительств (кредиторы) во ВД в части кредитов и распределения СДР Share of international organizations and foreign governments (creditors) in the ED in the form of loans and SDR allocations	47,7	48,6	50,8	51,8	51,6	52,0	53,3	56,3	4,5
Rata medie trimestrială implicită a dobânzii la DE sub formă de împrumuturi și alocări de DST Среднеквартальная косвенная процентная ставка по ВД в виде ссуд и займов и распределения СДР Implicit quarterly average interest rate on ED (loans and SDR allocation)	0,4	0,3	0,4	0,4	0,3	0,3	0,4	0,4	-
Rata reînnoirii finanțării (raportul dintre trageri noi și rambursări la împrumuturile pe termen lung) Коэффициент обновления финансирования (соотношение привлечения новых долгосрочных займов к погашениям по старым обязательствам) Roll-over rate, long-term debt (loans)	109	125	169	170	78	220	301	292	122
	ani / лет / years								p.p.
Scadența medie implicită a DE pe termen lung sub formă de împrumuturi (în câți ani va achitată datoria, dacă se vor păstra rambursările curente și nu vor fi trageri noi) Средний косвенный срок погашения долгосрочного ВД в виде ссуд и займов (количество лет для погашения долга при отсутствии новых привлечений и сохранении текущего уровня погашений) Implicit average maturity of external long term debt (loans)	7,6	8,0	6,2	5,8	9,4	8,5	9,9	8,0	2,2

Notă: p. p. – puncte procentuale / Примечание: – процентные пункты / Note: – percentage points

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

1. Datoria externă publică

Внешний долг государством сектора

Public external debt

Datoria externă publică⁸ a crescut cu 19,5 la sută comparativ cu finele anului 2021 și a reprezentat 34,5 la sută din totalul datoriei externe.

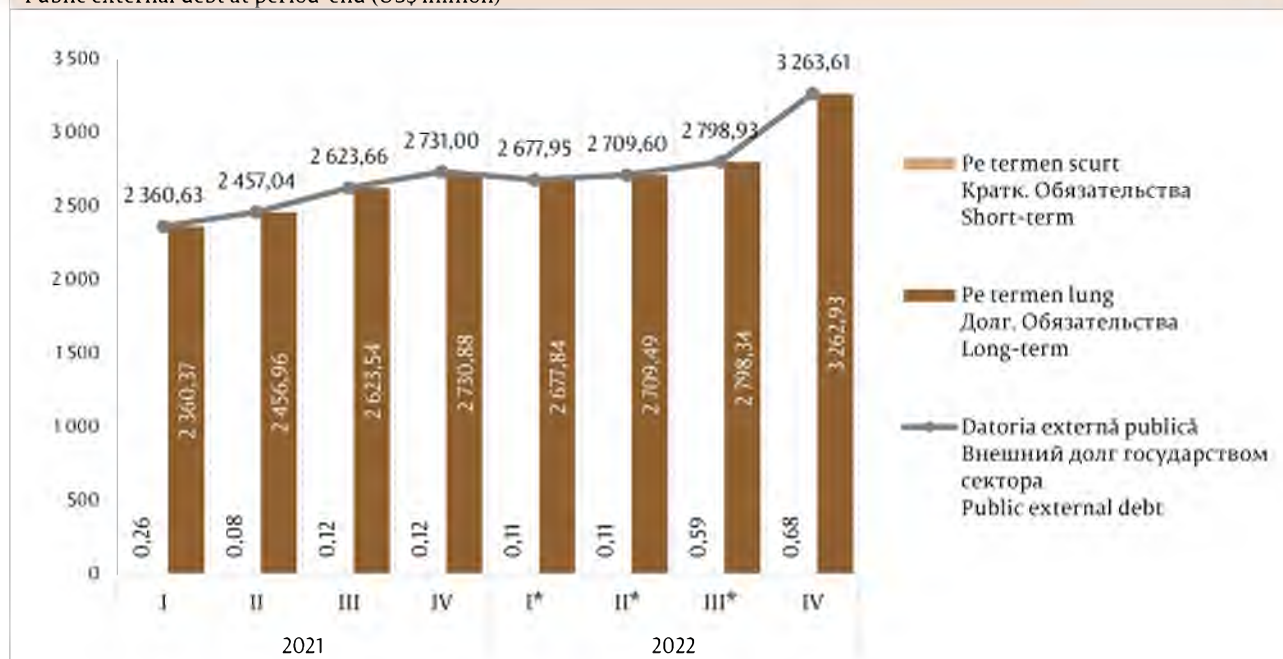
Partea preponderentă a soldului datoriei externe publice îi revine datoriei pe termen lung, care s-a majorat pe parcursul anului 2022 cu 19,5 la sută (diagrama 25).

La 31.12.2022, datoria externă publică s-a majorat comparativ cu situația de la finele anului 2021, ca urmare a creșterii datoriei pe termen lung.

Diagrama 25. Datoria externă publică, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

Внешний долг государством сектора (млн. долл. США)

Public external debt at period-end (US\$ million)

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

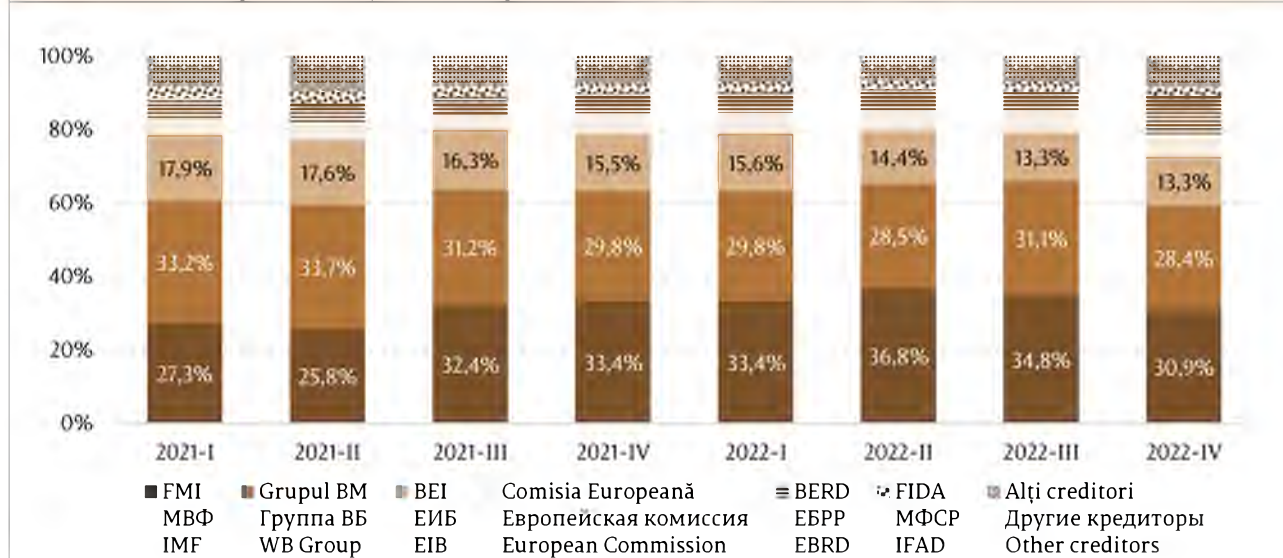
Conform situației din 31.12.2022, principalul creditor al statului este Fondul Monetar Internațional cu o pondere de 30,9 la sută din totalul datoriei publice (1 007,66 mil. USD), urmat de Grupul Băncii Mondiale cu 28,4 la sută sau 926,13 mil. USD (dintre care datoria față de Asociația Internațională pentru Dezvoltare a constituit 781,53 mil. USD, față de Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare – 144,60 mil. USD) și de Banca Europeană de Investiții cu 13,3 la sută (434,07 mil. USD), (diagrama 26, tabelul 17).

Serviciul datoriei externe publice a Republicii Moldova este prezentat în tabelul 16.

⁸ inclusiv tranșele la creditele ECF și EFF primite în mai 2022 de la FMI (reflectate conform Îndrumarului metodologic al FMI Statistica DE, 2014 <https://www.imf.org/external/np/sta/ed/ed.htm> para 2.26); datele publicate de MF privind soldul datoriei de stat la situația din 30.06.2022 nu includ aceste sume, ele fiind reflectate în iulie 2022 (data intrării în vigoare a Legii nr. 7 din 21.01.2022 și Legii nr. 8 din 21.01.2022, care aproba atragerea de către Guvernul Republicii Moldova a împrumutului de stat extern din partea Fondului Monetar Internațional).

Fondul Monetar Internațional și Grupul Băncii Mondiale sunt principalii creditori externi ai sectorului public.

Diagrama 26. Structura pe creditori a datoriei externe publice, la sfârșitul perioadei
Структура внешнего долга государственного сектора по кредиторам на конец периода
Structure of external public debt by creditors at period-end

Tabelul 16. Serviciul datoriei externe publice

Обслуживание внешнего государственного долга

Public external debt service

	UM / ЕИ	2021				2022			
		I	II	III	IV	I*	II*	III*	IV
Serviciul datoriei externe publice (plăți efective în conformitate cu orarul)	mil. USD	68,81	41,71	64,20	40,37	43,95	42,09	39,15	51,59
Обслуживание внешнего госуд. долга (фактически, в соответствии с договором)	млн. долл.								
Public external debt service (actual payments, according to schedule)	US\$ mil.								
Serviciul datoriei de stat externe (plăți efective în conformitate cu orarul)	mil. USD	55,29	27,11	48,87	29,53	35,34	30,23	34,00	42,40
Обслуживание прямого госуд. внешнего долга (фактически, в соответствии с договором)	млн. долл.								
Governmental external debt service (actual payments, according to schedule)	US\$ mil.								
Serviciul datoriei externe publice / export de bunuri și servicii	%	7,9	4,7	5,8	3,0	3,2	2,6	2,7	3,3
Обслуживание внешнего госуд. долга / экспорт товаров и услуг									
Public external debt service / exports of goods and services									
Serviciul datoriei de stat externe / export de bunuri și servicii	%	6,3	3,1	4,4	2,2	2,6	1,9	2,3	2,7
Обслуживание прямого госуд. внешнего долга / экспорт товаров и услуг									
Governmental external debt service / exports of goods and services									

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

Cea mai mare parte a datoriei externe – 66,9 la sută, la situația din 31.12.2022, îi revine datoriei sub formă de împrumuturi și alocări de DST și titluri de angajamente, ceea ce constituie 6 325,22 mil USD (+10,9 la sută față de 31.12.2021) (tabelul 17).

Tabelul 17. Datoria externă sub formă de împrumuturi, alocări de DST și titluri de angajamente, pe creditori (mil. USD)

 Кредиты, распределение СДР и долговые ценные бумаги по кредиторам (млн. долларов США)
 External loans, SDR allocations and debt securities, by creditor (US\$ million)

	31.03. 2021	30.06. 2021	30.09. 2021	31.12. 2021	31.03. 2022*	30.06. 2022*	30.09. 2022*	31.12. 2022
Banca centrală / Центральный банк / Central bank	126,14	114,98	334,96	92,39	85,16	73,87	66,88	63,98
FMI / МВФ / IMF	126,14	114,98	334,96	92,39	85,16	73,87	66,88	63,98
Datoria de stat directă	2 189,02	2 295,72	2 238,58	2 586,21	2 541,55	2 586,82	2 687,68	3 141,30
Прямой государственный долг								
Direct governmental debt								
<i>Organisme internaționale</i>	<i>2 040,82</i>	<i>2 148,09</i>	<i>2 114,51</i>	<i>2 468,14</i>	<i>2 431,38</i>	<i>2 484,72</i>	<i>2 559,37</i>	<i>2 938,96</i>
<i>Международные организации</i>								
<i>Multilateral creditors</i>								
FMI / МВФ / IMF	519,17	519,61	514,79	819,57	810,02	923,33	908,49	943,68
AID / MAP / IDA	667,33	712,01	702,26	701,41	686,91	670,77	736,43	781,53
BEI / ЕИБ / EIB	396,08	405,41	393,94	390,71	388,12	361,60	345,14	397,26
BERD / ЕБРР / EBRD	118,00	122,18	120,04	128,76	125,80	133,34	128,05	345,10
Comisia Europeană / Европейская комиссия / European Commission	105,59	107,14	104,94	158,53	155,79	147,26	169,99	186,16
BIRD / МБРР / IBRD	116,52	116,68	116,99	112,08	109,97	101,99	133,66	144,60
FIDA / МФСР / IFAD	75,35	78,06	78,21	76,70	76,25	72,75	71,23	72,72
BDCE / БРСЕ / CEB	42,78	87,00	83,34	80,38	78,52	73,68	66,38	67,91
<i>Relații bilaterale / Двусторонние кредиторы / Bilateral creditors</i>	<i>147,94</i>	<i>147,55</i>	<i>123,95</i>	<i>117,95</i>	<i>110,06</i>	<i>101,99</i>	<i>127,72</i>	<i>201,66</i>
<i>Франца / Франция / France</i>							<i>14,57</i>	<i>79,78</i>
<i>Japonia / Япония / Japan</i>	<i>55,08</i>	<i>54,97</i>	<i>53,72</i>	<i>51,98</i>	<i>52,93</i>	<i>47,26</i>	<i>43,68</i>	<i>51,76</i>
<i>Polonia / Poland / Польша</i>	<i>0,51</i>	<i>0,52</i>	<i>0,51</i>	<i>0,49</i>	<i>0,48</i>	<i>0,46</i>	<i>19,85</i>	<i>21,73</i>
<i>Austria / Австрия / Austria</i>	<i>21,91</i>	<i>21,31</i>	<i>20,66</i>	<i>19,18</i>	<i>18,66</i>	<i>16,81</i>	<i>15,36</i>	<i>15,99</i>
<i>Rusia / Россия / Russia</i>	<i>19,92</i>	<i>19,92</i>	<i>14,50</i>	<i>14,50</i>	<i>14,50</i>	<i>14,50</i>	<i>14,50</i>	<i>14,50</i>
<i>SUA / США / USA</i>	<i>20,20</i>	<i>20,21</i>	<i>19,06</i>	<i>16,88</i>	<i>16,14</i>	<i>16,14</i>	<i>15,00</i>	<i>12,81</i>
<i>Germania / Германия / Germany</i>	<i>11,25</i>	<i>11,28</i>	<i>9,67</i>	<i>9,26</i>	<i>7,35</i>	<i>6,82</i>	<i>4,76</i>	<i>5,09</i>
<i>România / Румыния / Romania</i>	<i>19,07</i>	<i>19,34</i>	<i>5,83</i>	<i>5,66</i>				
<i>Alte / Прочие / Other</i>	<i>0,26</i>	<i>0,08</i>	<i>0,12</i>	<i>0,12</i>	<i>0,11</i>	<i>0,11</i>	<i>0,59</i>	<i>0,68</i>
Datoria UAT** / Долг АТЕ** / Debt of ATU**	12,84	13,94	18,68	20,37	19,70	20,05	17,98	31,55
<i>Organisme internaționale</i>	<i>12,84</i>	<i>13,94</i>	<i>18,68</i>	<i>20,37</i>	<i>19,70</i>	<i>20,05</i>	<i>17,98</i>	<i>31,55</i>
<i>Международные организации</i>								
<i>Multilateral creditors</i>								
BEI / ЕИБ / EIB	10,30	10,45	16,36	15,73	15,00	14,03	12,55	22,61
BERD / ЕБРР / EBRD	2,50	3,45	2,28	4,42	4,51	5,85	5,27	8,56
NEFCO / НЕФКО / NEFCO	0,04	0,04	0,04	0,22	0,19	0,17	0,16	0,38
Datoria corporațiilor publice	32,63	32,40	31,44	32,03	31,54	28,86	26,39	26,78
Долг государственных корпораций								
Debt of public corporations								
<i>Organisme internaționale</i>	<i>31,32</i>	<i>31,12</i>	<i>30,37</i>	<i>31,15</i>	<i>30,86</i>	<i>28,38</i>	<i>26,11</i>	<i>26,64</i>
<i>Международные организации</i>								
<i>Multilateral creditors</i>								
BEI / ЕИБ / EIB	16,92	16,85	16,51	15,72	15,45	14,32	13,23	14,20
BERD / ЕБРР / EBRD	14,40	14,27	13,86	15,43	15,41	14,06	12,88	12,44
Alți creditori / Другие кредиторы / Other creditors	1,31	1,28	1,07	0,88	0,68	0,48	0,28	0,14
Datoria privată negarantată de stat	3 028,52	3 040,43	2 974,56	2 975,01	2 953,08	2 959,77	2 894,84	3 061,61
Негарантированный государством долг частного сектора								
Non-guaranteed private debt								
<i>Organisme internaționale</i>	<i>212,20</i>	<i>218,82</i>	<i>219,33</i>	<i>224,31</i>	<i>229,44</i>	<i>225,64</i>	<i>236,73</i>	<i>296,89</i>
<i>Международные организации</i>								
<i>Multilateral creditors</i>								
Alți creditori / Другие кредиторы / Other creditors	2 816,32	2 821,61	2 755,23	2 750,70	2 723,64	2 734,13	2 658,11	2 764,72
TOTAL / ВСЕГО / TOTAL	3 028,52	3 040,43	5 598,22	5 706,01	5 631,03	5 669,37	5 693,77	6 325,22

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

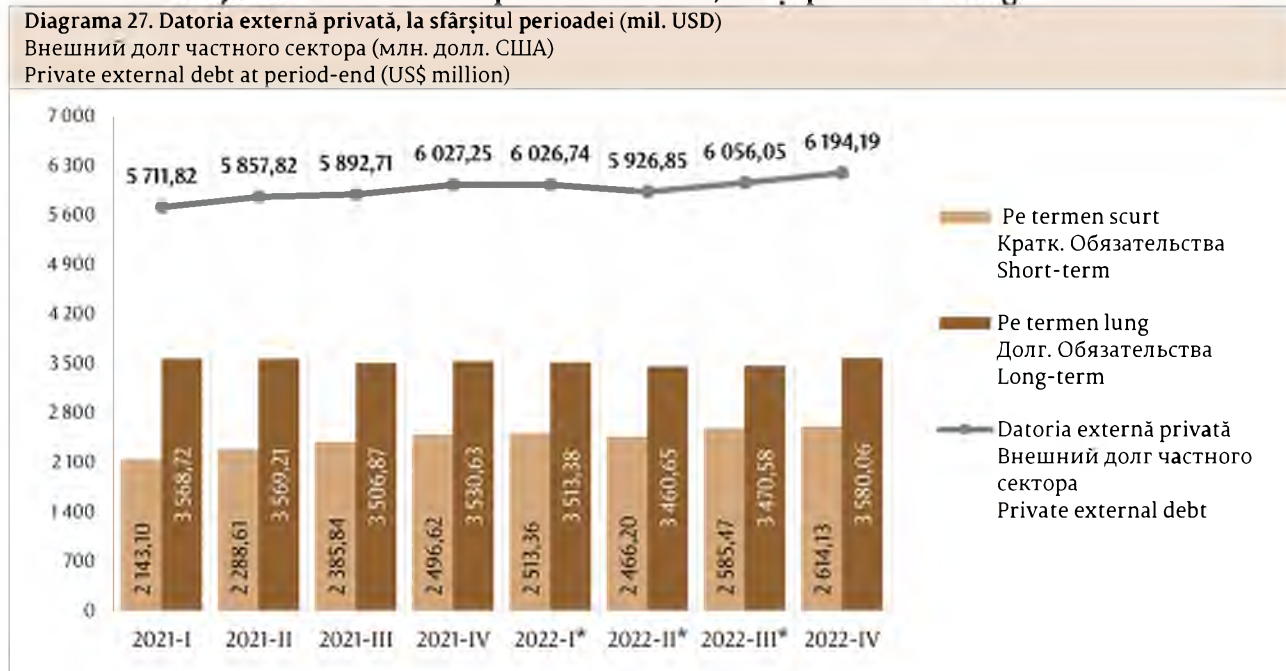
** UAT – unități administrativ-teritoriale / АТЕ – административно-территориальные единицы / ATU – administrative-territorial units

2. Datoria externă privată

Внешний долг частного сектора
Private external debt

Datoria externă privată a constituit 65,5 la sută din totalul datoriei externe și s-a cifrat la 6 194,19 mil. USD, majorându-se față de 31.12.2021 cu 2,8 la sută. Conform structurii pe scadențe a datoriei externe private cea mai mare pondere (57,8 la sută) îi revine *datoriei pe termen lung*, care a crescut cu 1,4 la sută față de finele anului 2021, iar *datoria pe termen scurt* s-a majorat cu 4,7 la sută (diagrama 27).

La 31.12.2022, datoria externă privată a crescut comparativ cu situația de la finele anului 2021, ca urmare a majorării datoriei atât pe termen scurt, cât și pe termen lung.

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

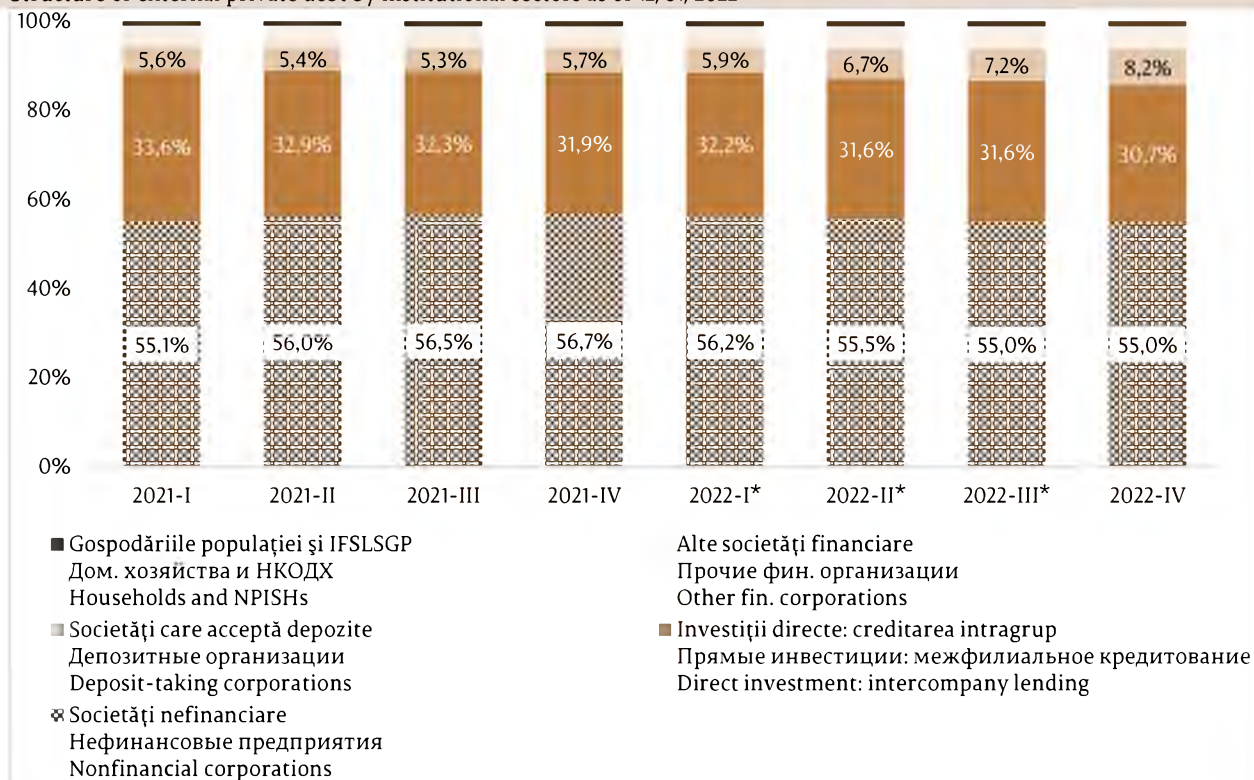
În datoria externă privată pe sectoare instituționale, ponderea majoră de 55,0 la sută a revenit societăților nefinanciare (diagrama 28). Creditarea intragrup din cadrul investițiilor directe a avut o pondere de 30,7 la sută din totalul datoriei externe private, societățile care acceptă depozite – 8,2 la sută, alte societăți financiare – 5,2 la sută, iar gospodăriilor populației le-a revenit o pondere de 1,1 la sută.

Societățile nefinanciare și-au menținut ponderea majoră în datoria externă privată.

Diagrama 28. Structura datoriei private, pe sectoare instituționale, la 31.12.2022

Структура внешнего долга частного сектора по институциональным секторам на 31.12.2022

Structure of external private debt by institutional sectors as of 12/31/2022

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

IV. Statistica operațiunilor bancare internaționale

Статистика международных банковских операций
International bank transactions statistics

Statistica operațiunilor bancare internaționale – prezentare anuală

Статистика международных банковских операций - ежегодное представление
International bank transactions statistics – overview – annual overview

Statistica tranzacțiilor bancare internaționale reflectă micșorarea, în anul 2022, a volumului operațiunilor internaționale efectuate prin intermediul sistemului bancar național cu 4,8 la sută la încasări și cu 4,0 la sută la plăți, comparativ cu anul 2021.

Volumul tranzacțiilor cu UE-27 a fost în descreștere cu 11,3 la sută la intrări, iar la ieșiri – cu 9,8 la sută; cele cu CSI – în scădere cu 35,1 la sută la intrări și cu 37,0 la sută la ieșiri, iar cu alte țări s-a înregistrat o creștere cu 16,6 la sută la intrări și cu 18,1 la sută la ieșiri.

Structura valutară a tranzacțiilor denotă prevalența celor în dolari SUA (52,9 la sută din totalul încasărilor și 53,0 la sută din totalul plăților), ponderea lor majorându-se față de anul 2021, cu 6,6 p.p. la intrări și cu 6,2 p.p. la ieșiri. Tranzacțiile bancare în euro au avut o pondere de 42,8 la sută din totalul intrărilor și 42,7 la sută din totalul ieșirilor, în descreștere cu 5,8 p.p. la intrări și cu 5,5 p.p. la ieșiri.

Transferurile brute de mijloace bănești în favoarea persoanelor fizice efectuate în anul 2022 prin intermediul băncilor au constituit 1 851,40 mil. USD, în creștere cu 6,8 la sută comparativ cu anul precedent. Transferurile au provenit, în mare parte, din țările UE-27 (46,3 la sută), a căror pondere s-a majorat cu 3,9 p.p., urmate de cele din alte țări (+5,7 p.p.) și din țările CSI (+9,6 p.p.), (diagrama 29, tabelul 18).

Pe parcursul anului 2022, transferurile prin sistemele de remitere de bani au fost, preponderent, în euro (63,5 la sută), urmate de transferurile în dolari SUA (20,7 la sută), transferurile în lei moldovenești (15,4 la sută) și de cele în ruble rusești (0,4 la sută).

În anul 2022, Uniunea Europeană deținea ponderea majoră la transferurile brute de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice,

Diagrama 29. Structura pe zone geografice a transferurilor brute de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice în anul 2022 (%)

Структура переводов денежных средств из-за рубежа в пользу физических лиц по географическим зонам на брутто основе, в 2022 (%)

Structure of gross money transfers of funds from abroad to individuals by geographic areas, 2022 (%)

Statistica operațiunilor bancare internaționale – prezentare trimestrială

Статистика международных банковских операций - ежеквартальное представление
International bank transactions statistics – overview – quarterly overview

Statistica tranzacțiilor bancare internaționale reflectă diminuarea, în trimestrul IV 2022, a volumului operațiunilor internaționale efectuate prin intermediul sistemului bancar național cu 17,2 la sută la încasări și cu 17,0 la sută la plăți, comparativ cu trimestrul IV 2021.

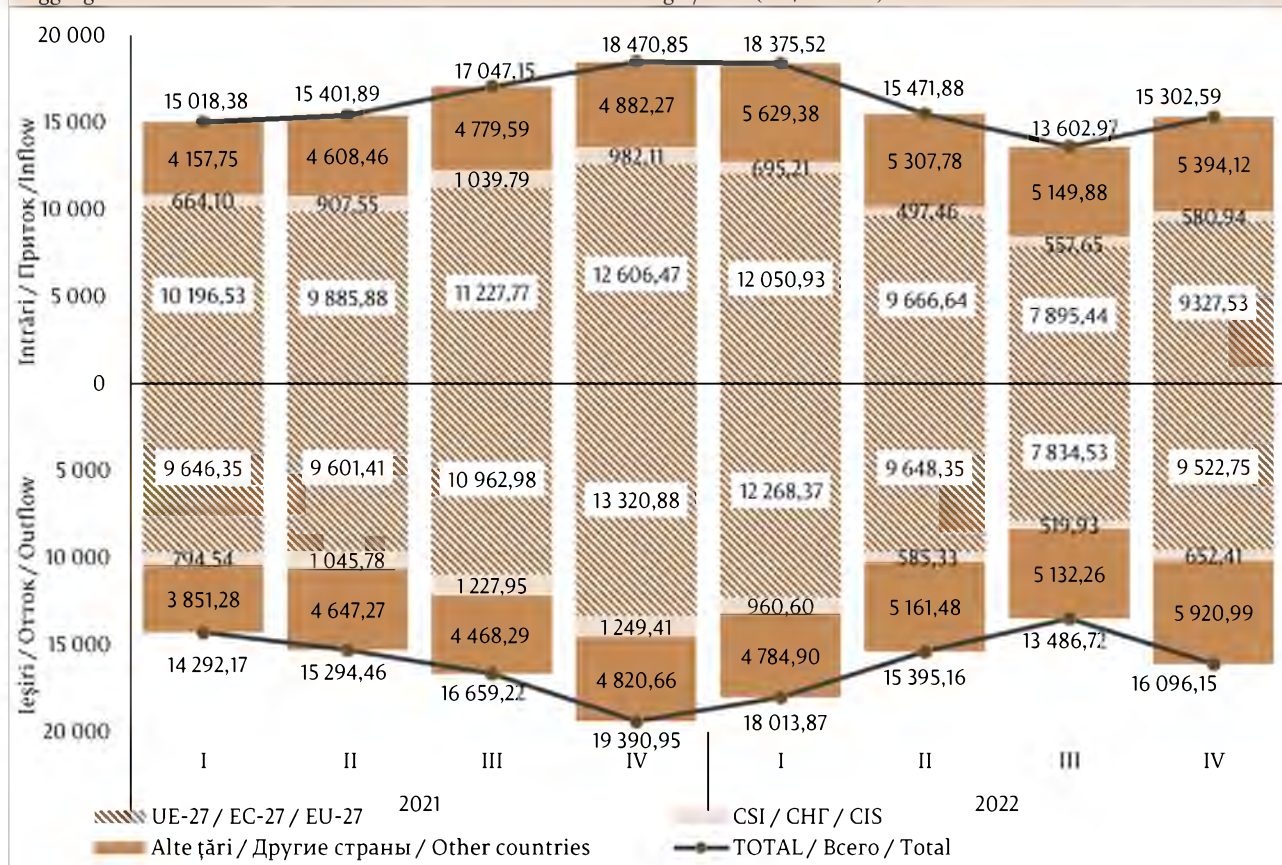
Volumul operațiunilor de încasări și plăți cu UE-27 s-a micșorat cu 26,0 la sută la intrări și cu 28,5 la sută la ieșiri; cu CSI – în descreștere cu 40,8 la sută la intrări și cu 47,8 la sută la ieșiri; însă cu alte țări s-a majorat cu 10,5 la sută la intrări și cu 22,8 la sută la ieșiri (diagrama 30).

În trimestrul IV 2022 volumul tranzacțiilor bancare internaționale s-a diminuat din cauza scăderii valorii tranzacțiilor cu UE-27 și cu CSI, în timp ce cu alte țări volumul acestora s-a majorat.

Diagrama 30. Fluxurile financiare internaționale agregate înregistrate în sistemul bancar național (mil. USD)

Агрегированные международные финансовые потоки, зарегистрированные национальной банковской системой (млн. долл. США)

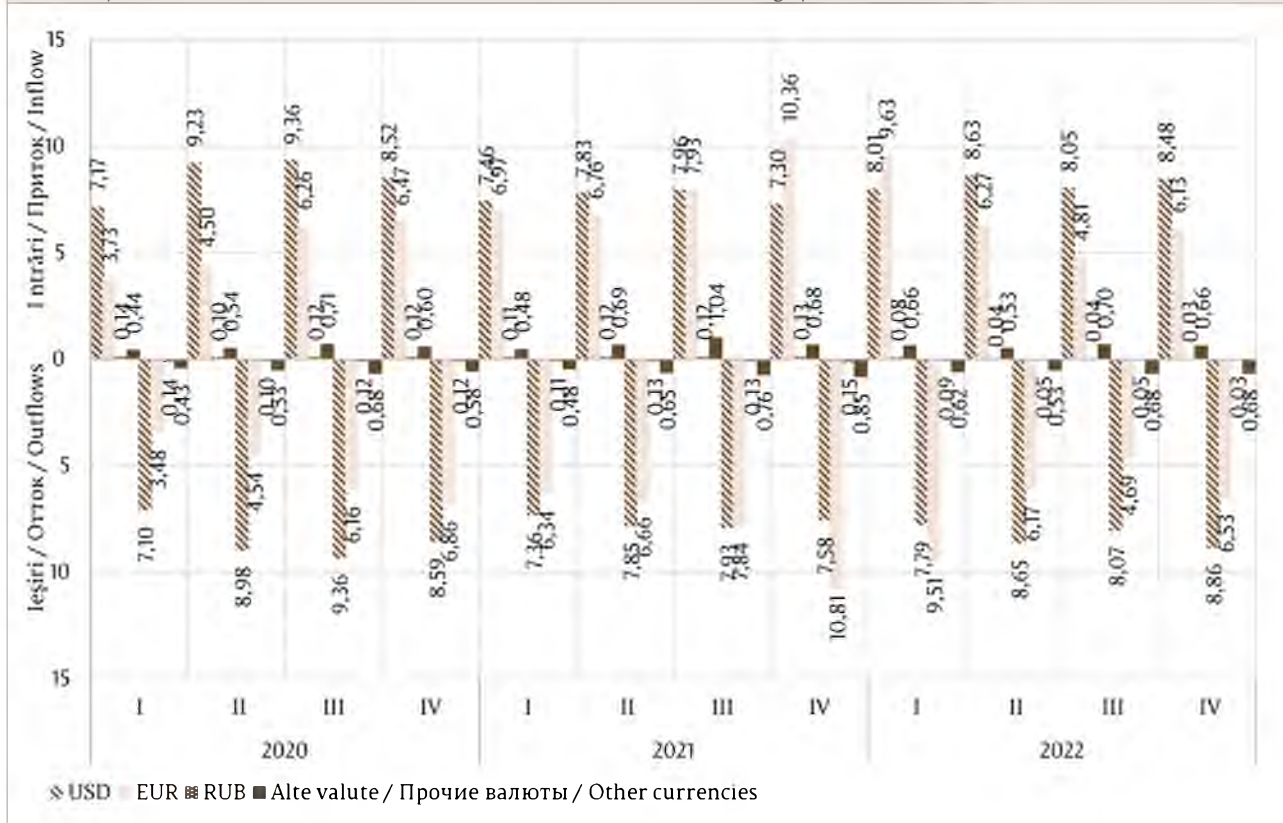
Aggregated international financial flows via the national banking system (US\$ million)

Structura valutară a tranzacțiilor denotă prevalența celor în dolari SUA (55,4 la sută din totalul încasărilor și 55,0 la sută din totalul plăților), ponderea lor majorându-se față de trimestrul IV 2021 cu 15,9 la sută atât la intrări cât și la ieșiri (diagrama 31). Tranzacțiile bancare în euro au avut o pondere de 40,1 la sută din totalul intrărilor și 40,6 la sută din totalul ieșirilor, în descreștere cu 16,0 p.p. la intrări și cu 15,2 p.p. la ieșiri.

În sistemul bancar au prevalat fluxurile financiare internaționale în dolari SUA, atât la intrări, cât și la ieșiri.

Diagrama 31. Structura valutară a fluxurilor financiare internaționale înregistrate în sistemul bancar național (mld. USD)
Валютная структура международных финансовых потоков, зарегистрированных в национальной банковской системе (млрд. долл. США)
Currency structure of international financial flows via the domestic banking system (US\$ billion)

Persoanelor fizice din Republica Moldova, prin intermediul băncilor licențiate, le-au fost *transferate* din străinătate mijloace bănești în valoare de 485,04 mil. USD⁹ (tabelul 18), în creștere cu 10,6 la sută comparativ cu trimestrul IV 2021, dintre care prin intermediul sistemelor de remitere de bani – 380,40 mil. USD, în bază brută.

Din punctul de vedere al provenienței geografice a transferurilor în favoarea persoanelor fizice, cele din UE-27 au fost în creștere cu 0,5 la sută, comparativ cu trimestrul IV 2021, și au înregistrat o pondere de 45,9 la sută. Transferurile din CSI s-au majorat de 2,2 ori comparativ cu trimestrul IV 2021, revenindu-le o pondere de 23,7 la sută. Transferurile din alte țări au constituit 30,4 la sută din totalul transferurilor în favoarea persoanelor fizice, micșorându-se cu 11,1 la sută comparativ cu trimestrul IV 2021.

⁹ Totalurile includ atât transferurile internaționale prin sisteme de remitere de bani (SRB), cât și alte transferuri bancare internaționale în favoarea persoanelor fizice (cu excepția transferurilor aferente activităților antreprenoriale și a celor cu caracter investițional). În totaluri sunt incluse și transferurile bancare interne de la nerezidenți (reprezentanțele organizațiilor internaționale sau ale agenților economici străini, ambasade, consulate, reprezentanțe guvernamentale) către persoane fizice rezidente.

Tabelul 18. Structura geografică a transferurilor brute de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice (mil. USD)

Географическая структура трансфертов (переводов) денежных средств из-за границы, осуществлённых в пользу физических лиц, на брутто основе (млн. долл. США)

Geographic structure of gross money transfers from abroad in favor of individuals (US\$ million)

	2021				2022				2022 IV / 2021 IV (%)	2021	2022	2022 / 2021 (%)
	I	II	III	IV	I	II	III	IV				
Total / Всего / Total	395,51	460,71	439,42	438,68	372,80	482,58	510,98	485,04	110,6	1 734,32	1 851,40	106,8
UE-27/ EC-27 / EU-27	195,71	233,31	220,57	221,57	197,13	222,57	214,32	222,73	100,5	871,16	856,75	98,3
CSI / СНГ / CIS	46,41	54,80	55,46	51,29	30,33	110,24	145,29	114,86	223,9	207,96	400,72	192,7
Alte țări Другие страны Other countries	153,39	172,60	163,39	165,82	145,34	149,77	151,37	147,45	88,9	655,20	593,93	90,6
Rusia / Россия / Russia	42,21	50,29	50,47	46,04	27,19	107,46	141,79	111,58	242,4	189,01	388,02	205,3
Israel / Израиль / Israel	71,38	74,11	68,62	71,71	64,43	64,62	64,78	64,63	90,1	285,82	258,46	90,4
Germania / Германия / Germany	42,81	54,18	52,70	54,30	47,95	55,72	56,84	57,97	106,8	203,99	218,48	107,1
Italia / Италия / Italy	56,64	59,18	55,53	52,93	47,99	49,74	48,57	49,35	93,2	224,28	195,65	87,2
SUA / США / USA	30,93	36,67	38,84	40,12	37,06	38,14	40,29	38,88	96,9	146,56	154,37	105,3
Franța / Франция France	31,63	39,71	35,12	37,88	33,45	38,64	33,23	37,00	97,7	144,34	142,32	98,6
Marea Britanie Великобритания United Kingdom	34,56	43,50	37,62	34,25	25,71	27,45	24,18	21,24	62,0	149,93	98,58	65,8
România / Румыния / Romania	7,05	8,83	8,78	9,16	8,74	9,65	10,45	11,50	125,5	33,82	40,34	119,3
Irlanda / Ирландия Ireland	11,72	12,09	11,62	11,41	11,72	12,09	11,62	11,41	100,0	46,84	46,84	100,0
Belgia / Бельгия / Belgium	5,91	7,92	6,32	7,86	6,96	8,64	6,92	8,69	110,6	28,01	31,21	111,4
Cehia / Чехия / Czechia	6,40	7,94	7,45	6,95	5,91	6,70	6,70	6,33	91,1	28,74	25,64	89,2
Spania / Испания / Spain	5,72	6,95	6,33	6,46	6,08	6,32	5,82	6,08	94,1	25,46	24,30	95,4
Portugalia / Португалия / Portugal	5,46	6,33	6,73	6,28	5,65	5,82	5,85	5,81	92,5	24,80	23,13	93,3
Polonia / Польша / Poland	3,98	4,46	4,76	4,48	3,83	4,68	4,74	4,66	104,0	17,68	17,91	101,3
Turcia / Турция / Turkey	3,79	3,88	3,94	3,74	3,51	3,66	4,18	4,50	120,3	15,35	15,85	103,3
Canada / Канада / Canada	2,11	2,74	2,82	3,24	2,87	2,58	3,07	2,73	84,3	10,91	11,25	103,1
Cipru / Кипр / Cyprus	1,64	1,94	2,10	1,99	1,62	2,33	2,25	2,51	126,1	7,67	8,71	113,6
Emiratele Arabe Unite Объединенные Арабские Эмираты United Arab Emirates	1,34	1,61	1,56	1,42	1,57	1,68	2,03	2,44	171,8	5,93	7,72	130,2
Grecia / Греция / Greece	1,54	1,88	1,93	1,89	1,52	2,01	2,01	2,09	110,6	7,24	7,63	105,4
Kazakhstan / Казakhstan / Kazakhstan	0,51	0,54	0,74	1,01	0,50	0,55	0,66	0,99	98,0	2,80	2,70	96,4
Ucraina / Украина / Ukraine	2,53	2,67	2,94	2,85	1,55	0,49	0,53	0,64	22,5	10,99	3,21	29,2

Seriile de timp pot fi accesate în Baza de date interactivă:

Balanța de plăți (MBP6) în prezentare standard:

<http://bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP17.xhtml>

Balanța de plăți (MBP6) în prezentare desfășurată:

<https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP16.xhtml>

Balanța de plăți (MBP6) în prezentare analitică:

<https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP22.xhtml>

Raportul integrat al poziției investiționale internaționale (MBP6):

<http://bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP20.xhtml>

Poziția investițională internațională (MBP6) în prezentare standard:

<https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP23.xhtml>

Poziția investițională internațională (MBP6) în prezentare analitică, pe scadențe:

<https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP25.xhtml>

Poziția investițională internațională (MBP6) în prezentare analitică, pe instrumente:

<https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP26.xhtml>

Poziția investițională internațională (MBP6) în prezentare analitică, pe sectoare:

<https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP27.xhtml>

Datoria externă brută (MBP6): <http://bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP18.xhtml>

Transferuri de mijloace bănești din străinătate efectuate în favoarea persoanelor fizice (în bază netă): <https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP4.xhtml>